

1. kvartalsregnskap 2023

KLP konsern, Bærekraftregnskap, KLP

Innholdsfortegnelse

KLP Konsern

3	Rapport første kvartal 2023
13	Resultatregnskap
14	Balanse
15	Egenkapitaloppstilling
16	Kontantstrømoppstilling
16	Noter til regnskapet
16	Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer
18	Note 2 Segmentinformasjon
19	Note 3 Resultat fra forsikringstjenester
19	Note 4 Investerings eiendommer
19	Note 5 Forsikringstekniske forhold
21	Note 6 Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån
21	Note 7 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelse
27	Note 8 Innlån
28	Note 9 Virkelig verdi hierarki
30	Note 10 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør
30	Note 11 Kapitalkrav
31	Note 12 Pensjonsforpliktelser
32	Note 13 Tap på rentebærende verdipapirer og utlån til amortisert kost
35	Note 14 Annen kortsiktig gjeld
35	Nøkkeltall – akkumulert

KLPs bærekraftregnskap

37	Engasjert og ansvarlig eier
38	Klima, miljø og natur
40	Innovasjon og samfunnsutvikling
42	KLP som arbeidsplass og arbeidsgiver
43	Oversikt over FNs bærekraftsmål som KLP bidrar til
46	Noter og definisjoner

Kommunal Landspensjonskasse

51	Resultatregnskap
52	Balanse
53	Egenkapitaloppstilling
54	Kontantstrømoppstilling
55	Noter til regnskapet
55	Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer
56	Note 2 Premieinntekter for egen regning
56	Note 3 Tap på rentebærende verdipapirer og utlån til amortisert kost
58	Note 4 Erstatninger
59	Note 5 Forsikringsrelaterte driftskostnader
59	Note 6 Verdiendring eiendomsinvesteringer
59	Note 7 Pensjonsforpliktelser
59	Note 8 Virkelig verdi hierarki
63	Note 9 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelse
64	Note 10 Leieavtaler
65	Note 11 Forpliktelse
65	Note 12 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør
66	Note 13 Kapitalkrav
67	Kontaktinformasjon

KLP Konsern

Rapport første kvartal 2023

God finansavkastning har påvirket KLPs resultat positivt i første kvartal

- KLP oppnådde en avkastning på pensjonsmidlene i kollektivporteføljen på 2,5 prosent i første kvartal.
- Et godt aksjemarked, og et rentenivå over garantert rente, har bidratt positivt til avkastningen i kvartalet.
- Sterk solvenskapitaldekning på 316 prosent.

KLP – et kundeeiet konsern

KLP konsernet består av følgende foretak: Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og datterforetakene KLP Banken, KLP Skadeforsikring, KLP Kapitalforvaltning, KLP Forsikringservice og KLP Eiendom.

Konsernet hadde ved utgangen av første kvartal 2023 en forvaltningskapital på 948,1 milliarder kroner, en økning på 47,9 milliarder kroner i første kvartal.

Kommunal Landspensjonskasse

Pensjonsordninger innenfor offentlig sektor tilbys og administreres av konsernets morselskap Kommunal Landspensjonskasse. Av KLPs forvaltningskapital på 742,1 milliarder kroner, er 668,2 milliarder knyttet til forsikringsforpliktelser innenfor offentlig tjenestepensjon.

Alle alderspensjonssaker har i kvartalet blitt konvertert til nytt pensjonssystem og vil bli behandlet der. Dette er et viktig steg i det omfattende Endringsprogrammet som pågår i KLP.

Det har vært høring på regelverket for ny offentlig AFP. Ny offentlig AFP er utformet som livsvarig ytelse, og vil første gang treffe 1963-kullet når de fyller 62 år i 2025. KLP har levert et fylldig høringsvar. Det forventes en lovprosess til høsten.

Implementering av nye regnskapsregler

Finansielle instrumenter

Det er implementert nye regler for måling og verdsetting av finansielle instrumenter i første kvartal. Disse behandles fra og med 1. januar 2023 i tråd med reglene i den internasjonale regnskapsstandarden IFRS 9 Finansielle instrumenter.

Formålet med de nye reglene er å forenkle regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter. Det er nå to forhold som er førende for behandlingen; instrumentets egenskaper og foretakets virksomhetsmodell. Et annet formål er at det må settes av for forventede tap på finansielle instrumenter som måles til amortisert kost. Tidligere regler hadde ingen krav om avsetning for forventet kredittap.

Sammenligningstall fra tidligere perioder er ikke omarbeidet da det ikke er krav om dette.

Overgangseffekten i selskapsregnskapet 01.01.2023 utgjør minus 2 millioner kroner på egenkapitalen og minus 13 millioner kroner på bufferfond. Endringen er knyttet til avsetning for forventet tap på investeringer målt til amortisert kost.

For konsernet utgjør overgangseffekten på egenkapitalen minus 12,0 milliarder kroner etter skatt. Overgangseffekten skyldes i hovedsak at finansielle instrumenter som tidligere ble målt til amortisert kost nå måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat. Dermed kommer ikke-regnskapsførte verdiendringer på disse instrumentene per 1. januar 2022 inn i regnskapet. Årsaken til økt bruk av måling av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over resultat i konsernregnskapet, er at forsikringsforpliktelsene neddiskonteres med utgangspunkt i en markedsbasert rentekurve. Dermed vil resultatført verdiendring på forsikringsforpliktelser knyttet til renteendringer delvis utlignes av resultatført verdiendring knyttet til renter på tilhørende finansielle instrumenter.

Det henvises til KLPs årsrapport for 2022 note 37 (selskapsregnskap) og note 37 (konsernregnskapet) for ytterligere omtale av overgangen til nye prinsipper for finansielle eiendeler.

Forsikringskontrakter

Den internasjonale regnskapsstandarden for innregning og måling av forsikringskontrakter IFRS 17, trådte i kraft med virkning fra og med 1. januar 2023. Standarden er ikke tillatt benyttet i livsforsikringsforetakenes selskapsregnskap, men er pliktig å implementere i konsernregnskapet for IFRS-rapporterende konsern.

Formålet med den nye standarden er blant annet å gi en bedre verdsetting og resultatmåling av utstedte forsikringskontrakter, økt åpenhet om virksomheten og bedre sammenlignbarhet.

IFRS 17 hensyntar at gjensidige forsikringsforetaks formål ikke er å skape fortjeneste til eksterne eiere, men å gi forsikringsdekning til medlemmene. Verdiskaping for et gjensidig foretak kan dermed ikke måles på samme måte som for eksempel et aksjeselskap. Overskudd eller tap fra virksomheten vil bli fordelt på nåværende eller framtidige medlemmer i det gjensidige forsikringsforetaket. Overskudd til medlemmene utover det som følger av forpliktelsene knyttet til forsikringskontraktene, settes av som en gjeld til nåværende og fremtidige medlemmer. Dette fungerer som en buffer mot framtidige tap. Gjensidige foretak har derfor i utgangspunktet hverken resultat eller egenkapital. Det kan likevel oppstå egenkapital fordi standarden krever at netto eiendeler i virksomheten som settes av til medlemmene alltid skal måles til markedsverdi, mens enkelte eiendels- og gjeldsposter ikke måles til markedsverdi, enten fordi det ikke er tillatt etter andre regnskapsregler - eller at det er valgt et annet prinsipp enn markedsverdi der dette har vært mulig. Dermed oppstår det en måledifferanse knyttet til enkelte eiendeler og gjeldsposter. Denne måledifferansen vil utgjøre egenkapital i den gjensidige virksomheten. Endring i måledifferanse blir virksomhetens resultat. KLP har benevnt overskuddsmidler som avsettes som gjeld til nåværende eller framtidige medlemmer for residualverdi, og endring i denne vil sammen med midler tilført medlemmenes premiefond være et bilde på KLPs verdiskaping.

Forsikringsforpliktelsene er målt ved å estimere framtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringskontrakten og neddiskontere disse med en markedsbasert rentekurve som hensyntar likviditeten i KLPs forsikringskontrakter. Deretter er det lagt på en risikojustering for ikke-finansiell risiko.

Det er utarbeidet sammenlignbare tall for 2022. Egenkapitaleffekten ved å implementere standarden utgjorde minus 48,9 milliarder kroner 01.01.2022. Det henvises til konsernregnskapets note 37 i årsrapporten for 2022 for ytterligere beskrivelse av overgangen til IFRS 17.

Implementering av IFRS 17 vil ikke ha betydning for solvensdekning.

Resultat første kvartal 2023

Konsern

Beste estimat på forpliktelser knyttet til utstedte forsikringskontrakter med rett til residualverdien av virksomheten økte med 33,6 milliarder kroner (-65,4)¹ i kvartalet og utgjør 383,1 milliarder kroner (384,0). Av økningen er 31,3 milliarder kroner (-67,7) knyttet til diskonteringseffekt som følge av fallende nivå på lange renter gjennom kvartalet. Til tross for verdistigning på underliggende netto eiendeler tilsvarende 17,6 milliarder kroner, ble dermed residualverdien til forsikringstakerne redusert fra 337,3 til 319,6 milliarder kroner i kvartalet. Total forpliktelse til forsikringstakere ved rett til residualverdi utgjør dermed 702,7 milliarder kroner (686,9) per 31.03.2023.

Konsernet har også utstedt ordinære forsikringskontrakter innen skadeforsikring. Forpliktelsene knyttet til denne virksomheten økte fra 3,2 milliarder kroner til 4,0 milliarder kroner gjennom første kvartal.

Konsernresultatet utgjør -43 millioner kroner (10 480), og skyldes forskjell i bokført verdiendring og endring i markedsverdi på netto eiendeler. Akkumulert utgjør denne vurderingsforskjellen -3 630 millioner kroner (2 293), og tilsvarer konsernets egenkapital. Den store endringen fra første kvartal i fjor til første kvartal i år skyldes blant annet at konsernet ved implementering av IFRS 9 fra og med 1. januar 2023 har endret målingen av en betydelig andel finansielle instrumenter fra amortisert kost til markedsverdi.

Selskapsresultat

Avkastningsresultat

KLP oppnådde et avkastningsresultat, avkastning ut over det foretaket har garantert til sine kunder, på 13,2 milliarder kroner (-7,9) i første kvartal. Avkastning på kollektivporteføljen ble 2,5 prosent.

1. Tall i parentes angir verdi for tilsvarende periode i 2022

Risikoresultat

Det har vært en negativ utvikling i uførhet i kvartalet som har påvirket risikoresultat negativt. På den andre siden har overdødelighet påvirket resultatet positivt. Totalt utgjør risikoresultatet 71 millioner kroner (105) i første kvartal. Risikohendelsene i bestanden er innenfor forventninger gjennom året og vil variere fra kvartal til kvartal.

Administrasjonsresultat

Foretakets administrasjonsresultat viser et overskudd på 54 millioner kroner (-9) i første kvartal. Forsikringsrelaterte driftskostnader utgjør 377 millioner kroner (368) for første kvartal.

Samlet resultat

Samlet resultat til foretaket er på 454 millioner kroner (388) i første kvartal. Kunderesultatet er på 13,2 milliarder kroner (-7,8) for kvartalet.

Millioner kroner	Kunder	Foretak	Sum
Avkastningsresultat	13 117	116	13 233
Risikoresultat	71		71
Rentegarantipremie		68	68
Administrasjonsresultat		54	54
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og andre inntekter/kostnader i ikke-teknisk regnskap		302	302
Skatt		-108	-108
Andre resultatelementer		23	23
Resultat etter 1. kvartal 2023	13 188	454	13 642
Resultat etter 1. kvartal 2022	-7 752	388	-7 365

Finansiell soliditet og kapitalforhold

Forvaltningskapitalen i KLP har økt med 31,8 milliarder kroner i første kvartal og utgjør 742,1 milliarder kroner. Premiereserven er i samme periode økt med 1,7 milliarder kroner til 520,3 milliarder kroner.

Bufferfondet utgjør 102,2 milliarder kroner etter første kvartal. I tillegg kommer et positivt delårsresultat på 13,2 milliarder i kunderesultat.

Uten bruk av overgangsregler er foretakets solvenskapitaldekning (SCR) på 316 prosent. Ved å hensynta overgangsordningen for tekniske avsetninger, ble kapitaldekningen 316 prosent.

KLP har et mål om at kapitaldekningen skal ligge over 150 prosent uten bruk av overgangsregler. Soliditeten ligger godt over dette målet og bekrefter foretakets sterke soliditet.

Nøkkeltall

Prosent	Per 31.03.2023	Per 31.03.2022
Avkastning kollektivporteføljen	2,5	-0,8
Avkastning inkl. mer-/mindreverdi i hold-til-forfall og utlån	2,6	-2,3
<i>Avkastningstallene gjelder kollektivporteføljen</i>		
Kapitaldekning Solvens II	316	332
Kapitaldekning Solvens II med overgangsregler	316	332

Premieinntekter

Premieinntektene eksklusiv mottatt premiereserve ved tilflytting, utgjør 7,6 milliarder kroner (7,1) ved utgangen av første kvartal.

Erstatninger

Utbetalte pensjoner og andre erstatninger, eksklusive avgitt premiereserve ved fraflytting utgjorde 6,2 milliarder kroner (5,8) for første kvartal.

Forvaltning av kollektivporteføljen

Eiendelene i kollektivporteføljen utgjorde 690,9 milliarder kroner (662,5) og var investert som vist nedenfor:

Eiendeler	Per 31.03.2023		Per 31.03.2022	
	Andel	Avkastning	Andel	Avkastning
Alle tall i prosent				
Aksjer	31,5 %	6,7 %	30,1 %	-3,2 %
Omløpsobligasjoner	11,6 %	1,7 %	13,1 %	-4,6 %
Anleggs-/HTF-obligasjoner	28,7 %	0,8 %	28,4 %	0,8 %
Utlån	11,8 %	0,8 %	12,1 %	0,5 %
Eiendom	14,7 %	-0,2 %	14,0 %	1,4 %
Andre finansielle eiendeler	1,6 %	0,8 %	2,3 %	0,1 %

Aksjer

Samlet eksponering i aksjer og alternative investeringer, inkludert aksjederivater, var 31,5 prosent ved utgangen av første kvartal. Samlet avkastning for aksjer og alternative investeringer ble 6,7 prosent i kvartalet. Avkastningen for KLPs globale aksjer var 8,4 prosent, mens KLPs norske aksjeportefølje fikk en avkastning på 1,6 prosent i første kvartal.

Valutasikringsgraden på aksjer i utviklede markeder og de mest likvide valutaene i fremvoksende markeder lå mellom 50 og 70 prosent. I første kvartal har den norske kronen svekket seg mot blant annet amerikanske dollar og euro. Valutasikringen ga et negativt bidrag til aksjeavkastningen dette kvartalet.

Omløpsobligasjoner og pengemarked målt til virkelig verdi

Omløpsobligasjoner utgjorde 11,6 prosent, mens pengemarkedsinstrumenter utgjorde 1,6 prosent av eiendelene i kollektivporteføljen per kvartalsslutt. Etter noe bevegelse i både norske-, europeiske- og amerikanske lange statsrenter gjennom kvartalet, ender disse ned i første kvartal, mens korte renter har

steget. KLPs globale statsobligasjonsindeks fikk en valutasikret avkastning på 2,7 prosent i kvartalet, mens avkastningen på den norske statsobligasjonsindeksen var 1,7 prosent. Økte globale kredittmarginer bidro til at kvartalsavkastningen for KLPs globale kredittobligasjonsindeks ble 2,7 prosent, mens avkastning på norsk kredittobligasjonsindeks var 0,9 prosent. Samlet hadde omløpsobligasjoner en avkastning på 1,7 prosent i første kvartal. Pengemarkedsavkastningen var 0,8 prosent i kvartalet.

Obligasjoner målt til amortisert kost

Investering i obligasjoner til amortisert kost utgjorde 28,7 prosent av kollektivporteføljen ved kvartalsslutt. Ikke-regnskapsførte mindreverdier i kollektivporteføljen utgjorde 10,4 milliarder kroner per utgangen av første kvartal. Porteføljen er godt diversifisert, og består av papirer utstedt av låntakere med høy kredittverdighet. Avkastning målt til amortisert kost var 0,8 prosent i første kvartal.

Eiendom

Eiendomsinvesteringer, inkludert norske og internasjonale eiendomsfond, utgjorde 14,7 prosent av kollektivporteføljen. Eiendomsverdiene i kollektivporteføljen er skrevet ned med 980,3 millioner kroner i kvartalet. Kollektivporteføljens eiendomsinvesteringer oppnådde en avkastning på minus 0,2 prosent i første kvartal. Avkastningen inkluderer valutasikring og eiendomsfond.

Utlån

Utlån i kollektivporteføljen utgjør 79,2 milliarder kroner. Dette er fordelt med 68,0 milliarder kroner i utlån til offentlig sektor, 0,7 milliarder til lån med statsgaranti, 2,9 milliarder i pantesikrede boliglån og resterende 7,6 milliarder til andre lån med pant. Utlånsporteføljen er kjennetegnet av høy kvalitet, uten tap på kommunelån og meget beskjedne avsetninger til tap på boliglån. Ikke-regnskapsførte mindreverdier i utlånsporteføljen (fastrentelån) utgjorde 1,4 milliarder kroner per kvartalsslutt. Avkastning for første kvartal ble 0,8 prosent.

Avkastning på selskapsporteføljen

Selskapsporteføljen omfatter plassering av egenkapital og ansvarlige lån/fondsobligasjoner.

Selskapsporteføljen forvaltes med en langsiktig investeringshorisont med moderat risiko, og med en målsetting om stabil avkastning. Investeringene i selskapsporteføljen oppnådde en avkastning på 0,9 prosent i første kvartal.

Datterforetakenes forretningsområder

Skadeforsikring

Første kvartal 2023 er første gang KLP Skadeforsikring AS avlegger sitt regnskap der forsikringskontraktene er regnskapsført etter IFRS 17. Dette medfører at noen nøkkeltall ikke vil være direkte sammenlignbare med tidligere års rapportering. Ved innføringen av den nye standarden, er sammenligningstallene omarbeidet.

Første kvartal viser et resultat før skatt og andre avsetninger på 99,3 millioner kroner (56,9). Finansinntektene er høyere enn antatt og bidrar til det gode resultatet. Det forsikringstekniske resultatet er som følge av en storskade svakere enn forventet. Det er i kvartalet foretatt oppløsning av tidligere års reserver.

Bestandsveksten så langt i år er 263 millioner kroner, og bestandspremien var 2 456 millioner kroner (2 105) ved utgangen av første kvartal. Økningen skyldes i første rekke økte premier, både generelt og innen særskilte segment. Forsikringsinntektene økte med 15,4 prosent, tilsvarende 84 millioner kroner, sammenlignet med samme tid i 2022. For offentlig- og bedriftsmarkedet økte inntektene med 19,8 prosent, mens tilsvarende økning for privatmarkedet var 9,8 prosent.

Det ble i første kvartal innrapportert en «storskade», hvorav foretaket dekker 76 millioner kroner. Overskytende dekkes av foretakets reassurandører.

KLP Skadeforsikring AS har de siste årene erfart flere, og ikke minst store brannskader innen avfallsbransjen. Foretakets reassurandører er av den grunn restriktive med å tilby reassuransse innen denne kundegruppen og foretaket vil derfor redusere sin eksponering mot denne bransjen. Dette har medført strengere vilkår for bransjen.

Avviklingen av tidligere skadeårganger er fortsatt positiv, og det er hittil i år 11 millioner kroner i avviklingsgevinster, tilsvarende 0,5 prosent av reservene ved inngangen av året.

Nøkkeltall for foretaket

	Per 31.03.2023	Per 31.03.2022	per 31.12.2022
Skadeprosent	93,8	64,9	75,8
Kostnadsprosent	14,9	14,6	14,5
Totalkostnadsprosent	108,6	79,5	90,4

Netto finansinntekt i første kvartal var 148,7 millioner kroner (-49,3), tilsvarende 2,7 prosent (-0,9). Kvartalet har vært preget av store bevegelser i det internasjonale finansmarkedet. Samlet hadde aksjeporteføljen kvartalsavkastning på 9,3 prosent. Også foretakets investeringer i rentefond hadde positiv avkastning, på 1,6 prosent, som følge av rentenedgang og redusert kredittpåslag. Foretakets anleggsobligasjoner hadde avkastning på 0,8 prosent. Avkastningen på eiendomsinvesteringene var 5,5 prosent etter oppskrivning av eiendomsverdiene med 32 millioner kroner.

Solvensmargindekningen (SCR) er noe redusert, fra 222 prosent ved årsslutt 2022 til 218 prosent per utgangen av første kvartal.

Kapital- og fondsforvaltning

KLP Kapitalforvaltning AS utfører verdipapirforvaltningen i KLP-konsernet. Totalt ble det forvaltet 671 milliarder kroner ved utgangen av første kvartal, hvorav 151 milliarder kroner for eksterne kunder. Hoveddelen av midlene er forvaltet på vegne av KLP og datterforetakene.

Netto tegning i KLP-fondene var 3,7 milliarder kroner i første kvartal. Eksterne kunder hadde en positiv netto nyteging på 5 milliarder kroner i kvartalet.

KLP Kapitalforvaltning hadde et resultat før skatt på 11,3 millioner kroner i første kvartal.

Bank

KLP Banken-konsernet finansierer boliglån og annen kreditt til personkunder (personmarkedet) samt lån til kommuner, fylkeskommuner og selskaper som utfører offentlige oppgaver (offentlig marked). Bankens utlånsvirksomhet finansieres med innskudd fra personer og bedrifter, innlån i verdipapirmarkedet og egenkapital. Banken forvalter også et betydelig utlånsvolum finansiert av pensjonsmidler i KLP.

KLP Banken-konsern hadde per 31. mars utlån til kunder på 42,7 (40,6) milliarder kroner. Fordelingen mellom personmarkedet og offentlige lån var henholdsvis 23,3 (22,6) og 19,4 (18,0) milliarder kroner.

For KLP forvalter KLP Banken-konsernet 2,9 milliarder kroner i boliglån (3,0) og 74,1 milliarder kroner i lån til offentlige låntakere og annen virksomhet (72,6).

Bankens boliglånsprodukter er innrettet mot målgruppen medlemmer av pensjonsordningene i KLP. Netto boliglånsvekst i første kvartal ble 75 millioner kroner, som er betydelig lavere enn på samme tid i fjor.

Utlånsvolumet i offentlig marked på KLP Banken-konsernets balanse har gjennom kvartalet økt med 0,2 milliarder kroner (0,2). Lån til offentlige låntakere som forvaltes for KLP har i samme periode økt med 0,5 milliarder kroner (0,1).

Bankens utlånsmarginer er gjennom første kvartal videreført fra høsten 2022 på et noe høyere nivå enn i første kvartal i 2022. Det økte rentenivået har i tillegg bidratt til økt inntjening på bankens utlån finansiert med egenkapital. Bankens driftsinntekter i form av netto renteinntekter ved utløpet av kvartalet ble 110,2 millioner kroner (72,1).

KLP Banken-konsernets fremmedfinansiering består i hovedsak av innskudd og obligasjoner. Innskuddsveksten hittil i år er 0,4 milliarder kroner (0,5). På rapporteringstidspunktet utgjorde innskudd fra personer og bedrifter 14,1 milliarder kroner (13,4). Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjorde 32,0 milliarder kroner (31,9). Verdipapirgjelden er i hovedsak obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt av KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS.

Driftskostnader og avskrivninger utgjorde 71,4 millioner kroner i første kvartal (64,0).

Hittil i år utgjør tap og tapsavsetninger på kreditt 0,3 millioner kroner i personmarkedet (0,1). Det er heller ikke i dette kvartalet konstaterte tap knyttet til offentlige utlån.

KLP Banken-konsernet oppnådde i første kvartal et driftsresultat før skatt på 53,1 millioner kroner (18,3). Områdefordelt resultat gir 35,4 millioner kroner i personmarkedet (8,3) og 17,7 millioner kroner i offentlig marked (10,0).

Samfunnsansvar

Nylig ble det ferdigstilt en pilotstudie innen finansieringsløsninger for grønn, maritim infrastruktur. Institusjonelle investorer er blant aktørene som kan ta en større rolle og tilføre kapital til å finansiere det store løftet som må tas i maritim sektor. KLP er en av de institusjonelle investorene som leder an i dette arbeidet.

KLP bidrar også aktivt til at de globale klimamålene og naturmålene nås. Spørsmålet om gruvedrift på havbunnen er et av mange eksempler på at målene kan komme i konflikt med hverandre, og hvor det må gjøres vanskelige avveininger. I et hørings svar til Olje- og energidepartementet understreker KLP at føre-var-prinsippet tilsier at før vi har et bedre kunnskapsgrunnlag, bør vi vente med kommersielt orienterte undersøkelser og utvinning på havbunnen. KLP støtter også et internasjonalt forslag om midlertidig utsettelse av gruvedrift til havs.

KLP anser klimaendringer og naturtap både som en direkte finansiell risiko, og en indirekte systemrisiko, for vårt globale samfunn. KLP har publisert et nytt forventningsdokument som tydeliggjør KLPs forventninger om hvordan selskap skal håndtere klima- og naturrisiko. Målet er å minimere KLPs eksponering for natur- og klimarelatert risiko, og å sikre at våre finansielle mål nås på en måte som støtter sosial- og økonomisk utvikling innenfor planetens tåleevne. KLP har også innført strengere retningslinjer for stemmegiving og kommer til å stemme mot styrevalg i selskaper som, uten å ha en troverdig omstillingsplan, bidrar med de største utslippene.

I løpet av første kvartal har KLP fått godkjent sine svanemerkede fond etter nye kriterier. De nye kriteriene har økt fokus på klima og biologisk mangfold, stiller høyere krav til bruk av aktivt eierskap, og implementerer EUs regulering for bærekraftig finans.

I årets første kvartal ble det lånt ut i underkant av 40 millioner kroner til nye prosjekter som oppfylte kravene til grønne lån i KLP Banken.

Det pågår et utredningsarbeid som ser på muligheten for å etablere et nett-basert system som kan bidra til at kommunestyre og administrasjon kan få bedre innsikt i overordnet status på bygningsmassen for kunder med skadeforsikring i KLP.

Fremtidsutsikter og hendelser etter kvartalet

Verden er fortsatt preget av økt geopolitisk spenning og krig i Ukraina. Høyere inflasjon og renter kan gi utfordringer for verdensøkonomien, men kan også gi gode muligheter for å skape avkastningsoverskudd utover rentegarantien for KLP.

Storebrand klaget i fjor Norge inn for ESA med påstand om at KLP får ulovlig statsstøtte, og at norske kommuner og helseforetak har brutt reglene for offentlige anskaffelser. Den norske staten ved Kommunal- og distriktsdepartementet, har svart ESA i brev der de avviser klagene. Saken ligger nå hos ESA, og det kan bli en prosess som varer over lengre tid.

Oslo, 23. mai 2023

Styret i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

TINE SUNDTOFT
Leder

INGUNN TROSHOLMEN
Nestleder

EGIL MATSEN

RUNE SIMENSEN
Vararepresentant

ODD HALDGEIR LARSEN

ØIVIND BREVIK

VIBEKE HELDAL
Valgt av og blant de ansatte

ERLING BENDIKSEN
Valgt av og blant de ansatte

Resultatregnskap

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023	1. kvartal 2022	01.01.2022 -31.12.2022
3, 5	Resultat fra forsikringstjenester	139	244	2 022
	Netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	27 830	1 203	8 748
	Netto inntekter fra investeringer som ikke måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	18	- 13 598	- 37 425
4	Virkelig verdi justering investeringseiendommer og leieinntekter	496	1 261	6 558
	Netto kredittap fra finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi	0	1	0
	Netto renteinntekter bank	110	72	371
	Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	-12 135	7 237	15 966
	Netto investeringsinntekter	16 319	-3 824	- 5 783
	Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	-17 620	14 878	21 992
	Andre forsikringsrelaterte finanskostnader	-20	36	49
5	Netto forsikringsrelaterte finanskostnader	-17 640	14 914	22 040
	Netto forsikringstjenester og finansielt resultat	-1 182	11 334	18 279
6	Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	-467	160	- 169
	Driftskostnader	-315	- 309	- 1 159
	Andre inntekter	8	36	305
	Andre kostnader	-92	- 2	- 25
	Resultat før skatt	-2 049	11 219	17 232
	Skattekostnader ¹	-330	- 184	- 826
	Resultat	-2 379	11 035	16 405
12	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger			
	- ytelser til ansatte	31	426	132
	Skatt på poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	-5	- 67	- 17
	Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	26	358	115
	Revaluering eiendommer til bruk i egen virksomhet	-8	43	- 43
4	Valutaomregning utenlandske eiendommer	2 315	- 945	148
	Skatt på poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet	2	- 11	11
	Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	2 309	-913	116
	Sum utvidet resultat	2 336	-555	231
	Totalresultat	- 43	10 480	16 637
	¹ Andelseieres andel av skattekostnad i konsoliderte verdipapirfond	-87	- 80	- 359

Balanse

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	31.03.2023	31.03.2022	31.12.2022
	Utsatt skattefordel	46	51	48
	Andre immaterielle eiendeler	1 135	854	1 049
	Varige driftsmidler	2 617	2 741	2 633
	Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	5 779	5 221	5 456
4, 9	Investeringseiendom	96 333	89 280	93 992
5	Gjenforsikringskontrakt eiendel	820	341	736
7, 9	Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	375 173	184 010	181 802
7	Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til amortisert kost	2 193	191 811	198 752
7, 9	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi over resultat	77 635	56	0
7	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til amortisert kost	43 509	118 828	121 360
7, 9	Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat	315 118	287 036	282 399
7, 9	Finansielle derivater	1 442	6 578	6 820
7	Fordringer	23 283	12 635	1 700
	Kontanter og bankinnskudd	2 978	2 971	3 321
	SUM EIENDELER	948 061	902 413	900 068
7, 8	Fondsobligasjonslån	1 644	1 505	1 428
7, 8	Ansvarlig lån	3 345	2 939	3 147
12	Pensjonsforpliktelser	812	474	815
5	Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi	702 733	682 100	686 861
5	Andre forsikringsforpliktelser	3 965	3 012	3 181
7, 8	Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	30 945	30 960	32 430
7, 8	Gjeld til kredittinstitusjoner	3 949	12 933	6 683
7, 8	Gjeld til og innskudd fra kunder	14 136	13 372	13 779
7	Finansielle derivater	11 561	1 409	3 158
	Utsatt skatt	1 163	1 427	1 153
14	Annen kortsiktig gjeld	25 459	15 061	4 152
	Egenkapital	-3 630	2 293	8 450
	Andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond	151 979	134 927	134 831
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	948 061	902 413	900 068
	Betingede forpliktelser	32 833	27 001	31 083

Egenkapitaloppstilling

KLP Konsern

2023 MILLIONER KRONER	Egenkapital
Egenkapital 31.12.2022	8 450
Prinsippendring 01.01.2023, IFRS 9 ¹	-12 037
Egenkapital 01.01.2023	-3 587
Resultat	-2 379
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	26
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	2 309
Sum utvidet resultat	2 336
Sum totalresultat	- 43
Egenkapital 31.03.2023	-3 630

2022 MILLIONER KRONER	Egenkapital
Egenkapital 31.12.2021	40 732
Prinsippendring 01.01.2022, IFRS 17 ¹	-48 918
Egenkapital 01.01.2022	-8 186
Resultat	11 035
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	358
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	-913
Sum utvidet resultat	-555
Sum totalresultat	10 480
Egenkapital 31.03.2022	2 293

2022 MILLIONER KRONER	Egenkapital
Egenkapital 31.12.2021	40 732
Prinsippendring 01.01.2022, IFRS 17 ¹	-48 918
Egenkapital 01.01.2022	-8 186
Resultat	16 405
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	115
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	116
Sum utvidet resultat	231
Sum totalresultat	16 637
Egenkapital 31.12.2022	8 450

¹ For mer informasjon, se Årsregnskapet 2022, note 37, punkt 37.1.11 og 37.2.5 Overgangseffekter.

Kontantstrømoppstilling

KLP Konsern

MILLIONER KRONER	01.01.2023 -31.03.2023	01.01.2022 -31.12.2022	01.01.2022 -30.09.2022	01.01.2022 -30.06.2022	01.01.2022 -31.03.2022
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	116	36 130	42 855	40 710	-1 917
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter ¹	-113	-346	-250	-173	-82
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter ²	-347	-35 851	-42 493	-40 153	1 583
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	-344	-66	113	385	-417
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	3 321	3 388	3 388	3 388	3 388
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	2 978	3 321	3 500	3 773	2 971

¹ Utbetaling ved kjøp av driftsmidler.

² Netto innbetaling av egenkapitaltilskudd, opptak og nedbetaling av gjeld, samt innbetaling fra andelseiere i konsoliderte fond.

Noter til regnskapet

KLP Konsern

Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer

Regnskapsprinsipper

Regnskapet i denne delårsrapporten viser konsernregnskapet og selskapsregnskapet til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) for perioden 01.01.2023 – 31.03.2023. Regnskapet er ikke revidert.

Den delen av delårsrapporten som gjelder konsernregnskapet er utarbeidet i henhold til IAS 34 Delårsrapportering.

Det er to nye regnskapsstandarder som har trådt i kraft for regnskapsåret som startet 01.01.2023, og som er tatt i bruk av konsernet. Dette gjelder IFRS 17 Forsikringskontrakter og IFRS 9 Finansielle instrumenter. IFRS 17 har krav om sammenligningstall for 2022, så implementeringseffekten av denne standarden på minus 48,9 milliarder kroner etter skatt, ble ført mot konsernets egenkapital 01.01.2022. IFRS 9 har ikke krav om sammenligningstall, så implementeringseffekten av denne standarden på minus 12,0 milliarder kroner, ble ført mot konsernets egenkapital den 01.01.2023. Endelige tall for implementeringseffekten for IFRS 9 er redusert med 1,6 milliarder kroner i forhold til våre foreløpige estimer oppgitt i årsrapporten for 2022. Endringen relaterer seg til effekt av endring i målemetode. For mer informasjon om regnskapsprinsippene tilknyttet disse standardene og overgangseffekter henvises det til konsernets årsrapport for 2022, note 37.

Det er ikke foretatt andre endringer i regnskapsprinsippene som har hatt betydning for delårsregnskapet per 31.03.2023. Det vises til konsernets årsrapport for 2022 for nærmere beskrivelse av regnskapsprinsipper.

Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves av et fullstendig årsregnskap, og denne delårsrapporten bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2022. Årsrapporten er tilgjengelig på [klp.no](#).

Regnskapsestimater

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet er det utøvet skjønn og benyttet estimater og forutsetninger som påvirker regnskapstallene. Faktiske tall kan derfor avvike fra benyttede estimater.

Måling av forsikringskontrakter under IFRS 17 medfører bruk av en del nye parametere som er beheftet med betydelig usikkerhet. De viktigste for de ulike virksomhetsområdene er:

Livsforsikringsvirksomheten

- Alle kontantstrømmer som følger av forsikringskontraktene, og som er innenfor kontraktens grense, inkluderes i måling av forsikringskontrakten. Framtidige kontantstrømmer er beregnet med forutsetninger om årlig framtidig lønnsvekst/regulering som hentes fra en framskrivning av NAM modellen (Norwegian Aggregate Model). Modellen foretar en makroframskrivning av sentrale økonomiske størrelser år for år basert på den økonomiske situasjonen per måletidspunktet.
- Kontantstrømmene er beregnet med beste estimat for dødelighet og uførhet.
- Kontantstrømmene neddiskonteres med en rentekurve som hensyntar tidsverdien av penger og finansiell risiko som ikke er inkludert i estimerte kontantstrømmer. Rentekurven er fastsatt med basis i EIOPAs rentekurve med et illikviditetspåslag.
- Risikojusteringen for ikke-finansiell risiko er beregnet utfra livsforsikringsvirksomhetens risikoappetitt og et 95 % konfidensnivå til å utgjøre 7,77 % av forsikringsforpliktelsen i 2023.

Skadeforsikringsvirksomheten

- Erstatningsavsetningene estimeres med utgangspunkt i virksomhetens historiske utbetalingsmønster.
- Erstatningsavsetningen neddiskonteres med en rentekurve som hensyntar tidsverdien av penger og finansiell risiko som ikke er inkludert i estimerte utbetalinger. Rentekurven er fastsatt med basis i EIOPAs rentekurve med et illikviditetspåslag.

Forsikringsinntektene i IFRS 17 tilsvarer proratarisk opptjent premie med en justering for sesongvariasjon.

- Sesongvariasjonene er estimert på bakgrunn av virksomhetens historiske variasjon i påløpte erstatninger gjennom året.

Det er også innført risikojustering.

- Risikojusteringen er fastsatt på bakgrunn av virksomhetens risikoappetitt.
- Risikojusteringen tilsvarer et tillegg i forsikringstekniske avsetninger som medfører at disse med 75 % sannsynlighet er tilstrekkelige til å dekke alle forsikringstekniske forpliktelser.
- Risikojusteringen for ikke-finansiell risiko er beregnet utfra skadeforsikringsvirksomhetens risikoappetitt og et 75 % konfidensnivå, utgjør 4,3 % av forsikringsforpliktelsene pr 31.03.2023.

For mer informasjon henvises det til konsernets årsregnskap for 2022 note 37.

Note 2 Segmentinformasjon

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjon offentlig	Skadeforsikring	Bank	Kapitalforvaltning	Øvrige	Elimineringer	Sum
	1. kvartal 2023	1. kvartal 2023	1. kvartal 2023	1. kvartal 2023	1. kvartal 2023	1. kvartal 2023	1. kvartal 2023
Resultat fra forsikringstjenester	34	57	0	0	0	48	139
Netto finansinntekter fra investeringer	18 007	151	103	6	0	10 187	28 454
Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	-17 620	0	0	0	0	0	-17 620
Andre forsikringsrelaterte finanskostnader	0	-20				0	-20
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	0	0	0	0	0	-12 135	-12 135
Netto forsikringstjenester og finansielt resultat	421	188	103	6	0	-1 900	-1 182
Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	-467	0	0	0	0	0	-467
Driftskostnader	0	-89	-70	-138	-3	-14	-315
Andre inntekter	0	0	21	144	3	-161	8
Andre kostnader	80	0	-1	0	0	-171	-92
Resultat før skatt	34	99	53	11	0	-2 246	-2 049
Skattekostnader	-108	-25	37	-3	0	-232	-330
Resultat etter skatt	-74	75	90	8	0	-2 477	-2 379
Endring i utvidet resultat	26	3	1	2	0	2 303	2 336
Totalresultat	-48	77	91	11	0	-174	-43
Eiendeler	728 102	6 948	49 373	631	11	162 996	948 061
Gjeld	731 790	4 501	46 365	227	3	168 804	951 691

KLP konsernets virksomhet er inndelt i de fem områdene kollektiv pensjon offentlig, skadeforsikring, bank, kapitalforvaltning og øvrige. All virksomhet er rettet mot kunder i Norge.

KOLLEKTIV PENSJON OFFENTLIG

Kommunal Landspensjonskasse tilbyr kollektiv offentlig tjenestepensjon.

SKADEFORSIKRING

KLP Skadeforsikring AS tilbyr ting- og personskadeprodukter til arbeidsgivere innen offentlig og privat sektor. I tillegg tilbys et bredt spekter av standard forsikringsprodukter til personmarkedet.

BANK

KLPs bankvirksomhet omfatter foretakene KLP Banken AS og dets heleide datterforetak; KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS. Bankvirksomheten omfatter tjenester som innskudd og utlån til personmarkedet, kredittkort, samt utlån med offentlig garanti.

KAPITALFORVALTNING

Kapitalforvaltning tilbys fra foretaket KLP Kapitalforvaltning AS. Foretaket tilbyr et bredt utvalg av verdipapirfond både til personkunder og institusjonelle kunder. Verdipapirforvaltningen har en samfunnsansvarlig profil.

ØVRIGE

Øvrige segmenter består av KLP Forsikringservice AS som tilbyr et bredt tjenestespekter til kommunale pensjonskasser.

Note 3 Resultat fra forsikringstjenester

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
Forsikringsinntekter	1 046
Forsikringskostnader	-922
Gjenforsikringsinntekter	14
Resultat fra forsikringstjenester	139

Note 4 Investeringseiendommer

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
Netto leieinntekter	929
Endring i virkelig verdi	-433
Netto inntekter fra investeringseiendom	496
Valutaomregning utenlandske eiendommer (føres i utvidet resultat)	2 315
Netto inntekter fra investeringseiendom inkludert valutaomregning	2 811

MILLIONER KRONER	31.03.2023
Bokført verdi 01.01.	93 992
Verdiregulering inkl. valutaomregning	1 882
Netto tilgang	431
Øvrige endringer	27
Bokført verdi	96 333

Note 5 Forsikringstekniske forhold

NOK MILLIONER	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for ikke finansiell risiko	Residualverdi	Sum
Inngående balanse 01.01.2023 Forsikringsforpliktelse med rett til residualverdi	322 226	27 304	337 331	686 861
Endringer relatert til leverte forsikringstjenester	16	-50	0	-34
Endring i risikjustering for ikke finansiell risiko og for avløpt risiko		-50		-50
Erfaringsbasert justering ikke relatert til fremtidige forsikringstjenester	16			16
Resultat fra forsikringstjenester	16	-50	0	-34
Netto forsikringsrelaterte finanskostnader				
Endring i risikjustering for ikke finansiell risiko i starten av perioden		-2 257	2 257	0
Påløpt rente	3 351	261	-3 612	0
Frigjorte kontantstrømmer	1 055			1 055
Endring i estimater knyttet til framtidig service	1 518	118	-1 636	0
Endring som følge av endring i diskonteringsrente	29 052	2 258	-31 310	0
Resultat tilført poliseholderes residualverdi			16 564	16 564
Forsikringsrelaterte finanskostnader	34 977	380	-17 737	17 620
Premier	332			332
Erstatninger og andre forsikringservice kostnader	-2 046			-2 046
Sum kontantstrømmer	-1 714			-1 714
Utgående balanse 31.03.2023 Forsikringsforpliktelse med rett til residualverdi	355 505	27 633	319 594	702 733

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Fordringer motregnet i forpliktelser	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for inntrufne skader			
Inngående balanse 01.01.2023 Andre forsikringsforpliktelser	2 808	115	309	-52	3 181
Forsikringsinntekter			-630		-630
Erstatninger	550	22			572
Kostnader	42	2			44
Andre endringer relatert til leverte forsikringstjenester		-4			-4
Endringer relatert til tidligere leverte forsikringstjenester	-12	-13			-24
Forsikrings service kostnader	581	7	0		587
Resultat fra forsikringstjenester	581	7	-630	0	-43
Forsikringsrelaterte finanskostnader	29	6			35
Premier	-446				-446
Erstatninger og andre forsikringservice kostnader			1 249		1 249
Sum kontantstrømmer	-446	0	1 249	0	803
Andre endringer				-11	-11
Utgående balanse 31.03.2023 Andre forsikringsforpliktelser	2 972	127	928	-63	3 965

NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Fordringer motregnet i forpliktelser	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikjustering for inntrufne skader			
Inngående balanse 01.01.2023 Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler	673	30	0	32	736
Premie betalt til gjenforsikring			-40		-40
Innkrevning ifm med inntrufne hendelser og utgifter til forsikringstjenester	55	3			58
Gjenforsikringskostnader - relatert til tidligere leverte tjenester	-4	0			-4
Forsikringservice kostnader	51	3			54
Resultat fra forsikringstjenester	51	3	-40		14
Forsikringsrelaterte finanskostnader	7	9			15
Premier	-10		82		72
Tilbakebetalinger					0
Sum kontantstrømmer	-10		82		72
Andre endringer				-16	-16
Utgående balanse 31.03.2023 Gjenforsikringskontrakter som er eiendeler	720	42	42	16	820

NOK MILLIONER	Forsikringsforpliktelser med rett til residualverdi	Andre forsikringsforpliktelser		Konserninterne eliminerings	Sum
		Gjenforsikring			
Spesifikasjon av resultatposter per produktgruppe 1. kvartal 2023					
Resultat fra forsikringstjenester	34	43	14	48	139
Forsikringsrelaterte finanskostnader	-17 620	-35	15	0	-17 640

Note 6 Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
ANSVARLIGE LÅN	
Rentekostnader	-41
Verdiendringer	-211
Sum rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån	-252
FONDSOBLIGASJONSLÅN	
Rentekostnader	-19
Verdiendringer	-197
Sum rentekostnad og verdiendring fondsobligasjonslån	-216
Sum rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån	-467

Noten gir en spesifisering av linjen «Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån» fordelt på rentekostnader og verdiendring i periodene angitt.

Verdiendringene kommer i stor grad av at lånene er denominert i utenlandsk valuta. Det ansvarlige lånet er denominert i euro, mens fondsobligasjonslånet er utstedt i japanske yen.

Note 7 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksterne rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskaps-spesifikk informasjon.

For denne noten kan kategoriseringen av finansielle instrumenter deles opp i tre ulike nivåer; balanseklassifisering, regnskapsklassifisering og type instrument. Det er siste kategori, type instrument, hvor det gis informasjon på hvordan virkelig verdi er utledet.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

Denne kategorien inkluderer:

- Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter som måles til amortisert kost
- Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til amortisert kost
- Gjeld til og innskudd kunder (forpliktelse)
- Annen utstedt gjeld (forpliktelse)

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Internrenten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer over forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte transaksjonskostnader samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av disse kontantstrømmene neddiskontert med internrenten. I denne noten opplyses det forøvrig om virkelig verdi på de finansielle instrumentene som måles til amortisert kost.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

Denne kategorien inkluderer:

- Egenkapitalinstrumenter
- Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter som måles til virkelig verdi
- Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi
- Derivater (eiendeler og forpliktelser)
- Gjeld til kredittinstitusjoner (forpliktelse)
- Ansvarlig lånekapital (forpliktelse)

Nedenfor er det listet hvilke ulike typer finansielle instrumenter som faller inn under de ulike regnskapskategoriene og hvordan virkelig verdi blir beregnet.

- RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER OG ANDRE GJELDSINSTRUMENTER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

a) Utenlandske rentepapirer

Utenlandske rentepapirer prises i hovedregel på bakgrunn av priser innhentet fra indekssleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom flere ulike kilder for å fange opp eventuelle feil. Følgende kilder benyttes:

- Bloomberg Barclays Indicies
- Bloomberg

Bloomberg Barclays Indicies har førsteprioritet (de dekker henholdsvis utenlandsk stat og utenlandsk kreditt). Deretter benyttes Bloomberg med bakgrunn i Bloombergs priskilde Business Valuator Accredited in Litigation (BVAL). BVAL inneholder verifiserte priser fra Bloomberg.

b) Norske rentepapirer - stat

Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Nordic Bond Pricing som primærkilde. Kursene sammenlignes med kursene fra Bloomberg for å avdekke eventuelle feil.

c) Norske rentepapirer – annet enn stat

Norske rentepapirer unntatt stat prises hovedsakelig direkte på kurser fra Nordic Bond Pricing. De papirene som ikke inngår hos Nordic Bond Pricing, prises teoretisk. Teoretisk pris skal baseres på antatt nåverdi ved salg av posisjonen. Diskontering gjøres ved å benytte en nullkupongkurve. Nullkupongkurven oppjusteres med en kredittspread som skal hensynta obligasjonens risiko. Kredittspreaden beregnes ut fra en spreadkurve hvor obligasjonens durasjon hensyntas. Nordic Bond Pricing er hovedkilde for spreadkurver. Disse leverer selskapsspesifikke kurver og kurver for norske sparebanker, kommuner og kraft. Sparebanker har ulike spreadkurver basert på forvaltningskapital.

For foretak hvor Nordic Bond Pricing ikke leverer spreadkurver, benyttes spreadkurver fra tre norske banker. Når spreadkurver er tilgjengelig fra flere av disse bankene, benyttes et likevektet gjennomsnitt. Dersom en obligasjon mangler en passende spreadkurve, benyttes spread fra en sammenlignbar obligasjon fra samme utsteder.

d) Rentepapirer utstedt av utenlandske foretak, men denominert i kroner

Virkelig verdi beregnes etter samme hovedprinsippene som for norske rentepapirer beskrevet ovenfor.

e) Fordringer på kredittinstitusjoner

Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

f) Utlån til kommuner og foretak med kommunal garanti

Fordringene verdsettes ved hjelp av en verdsettelsesmodell som benytter relevante kredittpåslagsjusteringer innhentet i markedet. For garanterte utlån beregnes virkelig verdi som neddiskontert kontantstrøm basert på samme rentekurve som direktelånene, men kredittmarginen er justert til markedsnivå for aktuell kombinasjon av garantistkategori og garantiform. Garantisten er enten stat, fylkeskommune, kommune eller bank.

g) Lån med sikkerhet i pant

Prinsippene for beregning av virkelig verdi avhenger av hvorvidt utlånene har rentebinding eller ikke. Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Virkelig verdi av utlån uten rentebinding anses tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med endring i markedsrentene.

- EGENKAPITALINSTRUMENTER

h) Aksjer (noterte)

Likvide aksjer verdsettes som hovedregel på basis av priser levert fra indeksleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom ulike kilder for å fange opp eventuelle feil.

Følgende kilder benyttes for norske aksjer:

- Oslo Børs (primærkilde)
- Morgan Stanley Capital International (MSCI)
- Bloomberg

Følgende kilder benyttes for utenlandske aksjer:

- Morgan Stanley Capital International (MSCI) (primærkilde)
- Bloomberg

i) Aksjer (unoterte)

Konsernet benytter, så langt det lar seg gjøre, bransje anbefalingene til Verdipapirfondenes forening. Dette innebærer i hovedtrekk følgende:

Sist omsatt kurs har hovedprioritet. Dersom sist omsatt kurs ligger utenfor salg-/kjøpskursen i markedet, justeres pris deretter. Det vil si at hvis sist omsatt er under salgskurs, justeres pris opp til salgskursen. Hvis den er over kjøpskurs justeres den ned til kjøpskursen.

For aksjer hvor svært lite informasjon foreligger foretas en skjønnsmessig vurdering. Med dette menes enten en fundamental analyse av foretaket, eller en meglervurdering.

j) Private Equity

Investeringer i Private Equity gjøres gjennom fond. Fondenes virkelige verdi skal baseres på rapporterte markedsverdier, som følger av International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines ('IPEV Guidelines'). Disse retningslinjene fastsettes av European Venture Capital Association (EVCA) og baserer seg på prinsippet om tilnærmet markedsvurdering av foretakene. Virkelig verdi er beregnet ut ifra fondenes rapporterte markedsverdi justert for inn- og utbetalinger i perioden mellom siste rapporterte markedsverdi fra fondet og perioden det rapporteres på for konsernet. Direkteinvesteringer i Private Equity behandles analogt med omløpsaksjer, men verdsettelse kan være daglig, kvartalsvis eller årlig. I de tilfeller det har vært mulig å få informasjon om hva ko-investeringer prises til i fondene, legges dette til grunn i verdsettelsen. Øvrige direkteinvesteringene er verdsatt til kostpris, rapporterte markedsverdier fra foretak eller omsatt pris der dette foreligger.

- DERIVATER

k) Futures/FRA/IRF

Alle futureskontrakter til konsernet handles på børs. Bloomberg benyttes som priskilde. Det innhentes også priser fra en annen kilde som kontroll på at prisene fra Bloomberg er korrekte. Reuters fungerer som sekundærkilde.

l) Opsjoner

Bloomberg benyttes som kilde for prising av opsjoner som handles på børse. Reuters er sekundærkilde.

m) Renteswaper

Renteswaper verdsettes i en modell som hensyntar observerbare markedsdata som rentekurver og relevant kredittpåslag.

n) FX-swaper

FX-swaper med forfall på ett år eller mindre prises på kurver som er bygget opp fra FX swap-punkter hentet fra Reuters. For FX-swaper over ett år vurderes markedet relativt lite likvid og det skal benyttes basisjusterte swapkurver.

- GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

o) Plasseringer hos kredittinstitusjoner og deposits

Plasseringer hos kredittinstitusjoner er innskudd med kort løpetid. Virkelig verdi beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Deposits prises på swapkurver.

- ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, ANNEN UTSTEDT GJELD OG INNSKUDD FRA KUNDER

p) Virkelig verdi av ansvarlige lån

For lån notert på børse hvor det anses å være et aktivt marked brukes den observerbare prisen som virkelig verdi. For øvrige lån som ikke er en del av et aktivt marked fastsettes virkelig verdi ut i fra en intern verdsettelsesmodell basert på observerbare data.

q) Virkelig verdi av utstedt fondsobligasjonslån

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

r) Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

s) Innskudd fra kunder

Alle innskudd er uten rentebinding. Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

Tabellen under gir en nærmere spesifikasjon av innholdet i de ulike klassene av eiendeler og forpliktelser.

MILLIONER KRONER	31.03.2023	
	Bokført verdi	Virkelig verdi
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER OG ANDRE GJELDSINSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST		
Norske obligasjoner	993	964
Utenlandske obligasjoner	1 201	1 125
Sum rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter	2 193	2 089
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET		
Utlån med sikkerhet i pant	2 848	2 848
Lån til kommunal sektor eller foretak med kommunal garanti	68 986	68 986
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	5 230	5 230
Andre utlån	571	571
Sum utlån kommuner, bedrifter og personkunder	77 635	77 635
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST		
Utlån og fordringer på kunder	42 717	42 724
Fordringer på sentralbanker	73	73
Fordring på kredittinstitusjoner	718	718
Sum utlån kommuner, bedrifter og personkunder	43 509	43 516
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER OG ANDRE GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI		
Norske obligasjoner	123 002	123 002
Norske sertifikater	6 816	6 816
Utenlandske obligasjoner	201 670	201 670
Utenlandske sertifikater	456	456
Plassering hos kredittinstitusjoner	43 228	43 228
Sum rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter	375 173	375 173
EGENKAPITALINSTRUMENTER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET		
Aksjer	265 829	265 829
Aksjefond	42 176	42 176
Eiendomsfond	7 113	7 113
Sum egenkapitalinstrumenter	315 118	315 118
FORDRINGER		
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	459	459
Fordringer ved verdipapirhandel	22 231	22 231
Fordskuddsbetalt husleie tilknyttet eiendomsvirksomheten	148	148
Andre fordringer	445	445
Sum lån og fordringer øvrige inkl. fordringer på forsikringstakere	23 283	23 283
FINANSIELL GJELD - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST		
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 054	1 054
Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	30 945	30 945
Gjeld til og innskudd fra kunder	14 136	14 136
Sum finansiell gjeld	46 135	46 135
FINANSIELL GJELD - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET		
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 894	2 894
Fondsobligasjonslån	1 644	1 644
Ansvarlige lån	3 345	3 345
Sum finansiell gjeld	7 883	7 883

MILLIONER KRONER	31.03.2023	
	Eiendeler	Forpliktelser
FINANSIELLE DERIVATER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI		
Valutaterminer	218	8 783
Renteswaper	451	2 778
Rente- og valutaswaper	640	0
Aksjeopsjon	133	0
Sum finansielle derivater	1 442	11 561

Note 8 **Innlån**

MILLIONER KRONER	Pålydende i NOK	Valuta	Rente	Forfall	Bokført verdi 31.03.2023
TIDSBEGRENSET ANSVARLIG LÅN					
Kommunal Landspensjonskasse	2 530	EUR	Fast ¹	2045	3 345
Sum ansvarlige lån	2 530	-	-	-	3 345
FONDSOBLIGASJONSLÅN					
Kommunal Landspensjonskasse	984	JPY	Fast ²	2034	1 644
Sum fondsobligasjonslån	984	-	-	-	1 644
UTSTEDTE OBLIGASJONSLÅN MED FORTRINNSRETT					
KLP Kommunekreditt AS	1 652	NOK	Flytende	2023	1 660
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2024	5 019
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2025	5 010
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2026	5 036
KLP Kommunekreditt AS	1 000	NOK	Fast	2027	1 021
KLP Kommunekreditt AS	700	NOK	Fast	2029	714
KLP Boligkreditt AS	423	NOK	Flytende	2023	424
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2024	2 501
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2025	2 501
KLP Boligkreditt AS	4 500	NOK	Flytende	2026	4 524
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2027	2 511
Annet					23
Sum utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	30 775	-	-	-	30 945
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER					
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2023	301
KLP Banken AS	450	NOK	Flytende	2024	452
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2025	301
KLP Fond	813	NOK/EUR/USD	Flytende	2023	813
KLP Fond	1 117	NOK/EUR/USD	Fast	2023	1 117
Kommunal Landspensjonskasse	851	NOK/EUR/USD	Flytende	2023	851
Annet					113
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	3 832	-	-	-	3 949
GJELD TIL OG INNSKUDD KUNDER ³					
Privat	11 876	NOK			11 876
Næring	2 221	NOK			2 221
Utlandet	39	NOK			39
Sum gjeld til og innskudd fra kunder	14 136	-			14 136
Sum innlån	52 256				54 018

¹ Lånet har et renteendringstidspunkt i 2025.

² Lånet har et renteendringstidspunkt i 2034.

³ Det er ikke kontraktfestet forfall på innskudd.

Noten viser finansiell gjeld konsernet har ved periodeslutt, hvor mesteparten er finansiering til KLP Bank konsernet.

De angitte foretakene er utstedere av den finansielle gjelden som er beskrevet. Innskudd hører inn under KLP Banken AS.

Note 9 Virkelig verdi hierarki

31.03.2023 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Tomter	0	0	1 368	1 368
Bygg	0	0	94 965	94 965
Investerings eiendom	0	0	96 333	96 333
Utlån til virkelig verdi	0	77 635	0	77 635
Sertifikater	1 465	5 808	0	7 273
Obligasjoner	24 002	300 705	0	324 707
Obligasjonsfond	0	9 217	11 149	20 365
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	25 466	315 729	11 149	352 344
Utlån og fordringer	21 770	1 058	0	22 829
Aksjer	257 029	5 448	3 352	265 829
Aksjefond	2 268	0	54	2 322
Eiendomsfond	0	2 242	4 871	7 113
Spesialfond	0	0	0	0
Private Equity	0	0	39 853	39 853
Aksjer og andeler	259 298	7 690	48 130	315 118
Finansielle derivater	0	1 442	0	1 442
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	306 534	403 555	155 611	865 701
FORPLIKTELSER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Finansielle derivater gjeld	0	11 561	0	11 561
Gjeld til andre kredittinstitusjoner og annen gjeld ¹	1 777	1 117	0	2 894
Sum forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi	1 777	12 678	0	14 455

¹ Linjen «Gjeld til kredittinstitusjoner» i balansen inneholder forpliktelser målt til virkelig verdi og amortisert kost. Denne linjen er derfor ikke avstembar mot balansen. Forpliktelsene som måles til amortisert kost utgjør 1 055 millioner kroner per 31.03.2023.

Endringer i nivå 3, Investerings eiendom	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	93 992
Solgt / avgang som følge av reklass	0
Tilgang som følge av kjøp og aktiveringer	431
Urealiserte endringer	1 882
Øvrige endringer	27
Utgående balanse 31.03.	96 333
Realisert gevinst / tap	0

Endringer i nivå 3, Verdipapirer	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	53 407
Solgt	-556
Kjøpt	2 981
Urealiserte endringer	3 447
Utgående balanse 31.03.	59 279
Realisert gevinst / tap	315
Sum nivå 3 per 31.03.	155 611

Urealiserte endringer og realisert gevinst/tap reflekteres på linjen «Netto verdiendringer på finansielle instrumenter» i konsernresultatet.

Tabellene «Endringene i nivå 3» viser endringer i nivå 3 klassifiserte papirer i perioden angitt.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdato. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3: Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdato eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos konsernet er blant annet unoterte aksjer og Private Equity.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 8. For beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til årsrapporten.

For eiendeler som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort noen sensitivitetsanalyse. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til årsrapporten. Alt av investeringseiendom inngår forøvrig i nivå 3. En endring i variablene til prisingen er vurdert som lite signifikant for verdipapirene. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 % gi en endring på 7 781 millioner kroner per 31.03.2023 på de eiendelene som ligger i nivå 3.

Hva gjelder flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsaklig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det forøvrig utgangspunkt i verdien ved periodeslutt.

I 1. kvartal er det flyttet aksjer for 446 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2, 93 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 3, 793 millioner kroner fra nivå 2 til nivå 1 og 4 millioner kroner fra nivå 2 til nivå 3. Dette skyldes endring i likviditet.

Note 10 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør

31.03.2023 MILLIONER KRONER	Relaterte beløp som ikke er presentert netto							Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	
EIENDELER								
Finansielle derivater	1 442	0	1 442	-523	-1 007	-1 769	260	260
Repoer	1 003	0	1 003	-1 003	0	0	0	0
Sum	2 445	0	2 445	-1 527	-1 007	-1 769	260	260
GJELD								
Finansielle derivater	11 561	0	11 561	-523	-888	-6 831	3 330	3 274
Repoer	1 118	0	1 118	0	0	0	1 118	115
Sum	12 679	0	12 679	-523	-888	-6 831	4 448	3 389

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i konsernet; hvilke muligheter konsernet har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Notene viser derivatposisjoner og repo-avtaler i balansen. Repoer inngår i linjen "Gjeld til kredittinstitusjoner" i balansen.

De konsoliderte tallene inkluderer alle enheter KLP konsernet anses å ha kontroll over. I tillegg viser ytterste kolonne hvilket reelt nettobeløp som gjenstår om konsernet motregner avtalene; noe som kun inkluderer konsernselskaper av ordinær art.

Note 11 Kapitalkrav

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. Kapitalgruppe 2 består av ansvarlige lån og ikke-innbetalt supplerende kapital. Fra og med 30.09.2022 regnes også risikoutjevningfondet som ansvarlig kapital i kapitalgruppe 2. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 % av foretakets premiereserve. Kapital som kan medregnes i kapitalgruppe 2 er i hovedsak begrenset oppad til 50 % av kapitalkravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvensgrad 282% som er godt over foretakets mål om minst 150 %. Med det midlertidige fradraget er solvensgraden 282%.

	31.03.2023
SOLVENSGRAD	282%

MILLIARDER KRONER	31.03.2023
FORENKLET SOLVENS II BALANSE	
Eiendeler, bokført	746
Merverdier HTF/lån og fordringer	-12
Merverdier øvrige utlån	-1
Øvrige mer/mindreverdier	0
Utsatt skattefordel	0
Sum eiendeler etter solvens II	733

MILLIARDER KRONER	31.03.2023
FORENKLET SOLVENS II BALANSE	
Beste estimat	647
Risikomargin	13
Ansvarlige lån/fondsobligasjonslån	5
Andre forpliktelser	26
Utsatt skatteforpliktelse	0
Sum forpliktelser etter solvens II	690
Eiendeler minus forpliktelser	42
- Utsatt skattefordel	0
- Risikoutjevningfond (kapitalgruppe 2 fra og med 30.09.2022)	-5
+ Fondsobligasjonslån	2
Basiskapital - kapitalgruppe 1	39
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	39
Ansvarlige lån	3
Risikoutjevningfond (kapitalgruppe 2 fra og med 30.09.2022)	5
Basiskapital - kapitalgruppe 2	8
Supplerende kapital	13
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	13
Fradrag for maks. kapital i gruppe 2	-13
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	8
Utsatt skattefordel	0
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0
Tellende ansvarlig kapital under Solvens II	47
Solvenskapitalkrav (SCR)	17
Solvensgrad	282%

Note 12 Pensjonsforpliktelser

MILLIONER KRONER	31.03.2023
Balanseført netto forpliktelse 01.01.	815
Resultatført pensjonskostnad	48
Resultatført finanskostnad	7
Aktuarielle gevinster og tap	-31
Innbetalt premie/tilskudd	-27
Balanseført netto forpliktelse 31.03.	812

FORUTSETNINGER	31.03.2023
Diskonteringsrente	3,00 %
Lønnsvekst	3,50 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,25 %
Pensjonsregulering	2,60 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %
Finansskatt	5,00 %

Effekten av endringer i forutsetningene er en reduksjon av forpliktelsen med 31 millioner kroner per 31.03.2023. Endringen er ført under "Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet".

Note 13 **Tap på rentebærende verdipapirer og utlån til amortisert kost**

Noten viser tapsavsetninger på rentebærende verdipapirer som måles til amortisert kost i KLP Skadeforsikring AS samt tapsavsetninger på utlån i KLP Banken AS.

Det vises for øvrig til note 26 i årsrapporten for KLP Skadeforsikring AS, respektive note 2 og note 10 i årsrapporten for KLP Banken AS, for nærmere beskrivelse av begge modellene.

Tap på rentebærende verdipapirer til amortisert kost

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	261	42	0	303
Overføring til trinn 1	0	0	0	0
Overføring til trinn 2	0	0	0	0
Overføring til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	0	0	0	0
Nye tap	6	0	0	6
Fraregnet tap	-11	-24	0	-34
Endring i risikomodell/parametere	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	256	19	0	275
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	-5	-23	0	-28

Tap utlån og fordringer på kunder – alle segment

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	2 390	2 090	998	5 478
Overføring til trinn 1	370	-309	-61	0
Overføring til trinn 2	-22	27	-4	0
Overføring til trinn 3	-1	-78	79	0
Netto endring	-344	696	88	440
Nye tap	109	2	2	113
Fraregnet tap	-90	-79	-120	-289
Endring i risikomodell/parametere	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	2 413	2 349	981	5 742
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	22	259	-16	264
Herav utgjør avsetning for tap på utlån og fordringer - ubenyttet kreditt				2 931

Tap på utlån og fordringer på kunder – boliglån

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	144	207	422	774
Overføring til trinn 1	3	-3	0	0
Overføring til trinn 2	-5	5	0	0
Overføring til trinn 3	0	-34	34	0
Netto endring	21	72	104	197
Nye tap	46	2	0	48
Fraregnet tap	-15	-42	-24	-81
Endring i risikomodell/parametere	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	194	208	536	938
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	50	1	114	165
Herav utgjør avsetning for tap på utlån og fordringer - ubenyttet kreditt på boliglån				7

Tap på utlån og fordringer på kunder – offentlig utlån

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	184	0	0	184
Overføring til trinn 1	0	0	0	0
Overføring til trinn 2	0	0	0	0
Overføring til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	-2	0	0	-2
Nye tap	9	0	0	9
Fraregnet tap	-5	0	0	-5
Endring i risikomodell/parametere	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	186	0	0	186
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	2	0	0	2

Tap på utlån og fordringer på kunder – kredittkort

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	2 040	1 883	516	4 440
Overføring til trinn 1	366	-306	-61	0
Overføring til trinn 2	-17	21	-4	0
Overføring til trinn 3	-1	-45	45	0
Netto endring	-363	624	-17	245
Nye tap	53	0	0	53
Fraregnet tap	-70	-37	-95	-202
Endring i risikomodell/parametere	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	2 009	2 140	386	4 535
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	-31	257	-131	96
Herav utgjør avsetning for tap på utlån og fordringer - ubenyttet kreditt på kredittkort				2 923

Tap på utlån og fordringer på kunder – seniorlån

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	21	0	0	21
Overføring til trinn 1	0	0	0	0
Overføring til trinn 2	0	0	0	0
Overføring til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	0	0	0	0
Nye tap	2	0	0	2
Fraregnet tap	-1	0	0	-1
Endring i risikomodell/parametere	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	22	0	0	22
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	1	0	0	1
Herav utgjør avsetning for tap på utlån og fordringer - ubenyttet kreditt på seniorlån				1

Tap på utlån og fordringer på kunder – overtrekk innskuddskonti

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	0	0	60	60
Overføring til trinn 1	0	0	0	0
Overføring til trinn 2	0	0	0	0
Overføring til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	0	0	0	0
Nye tap	0	0	2	2
Fraregnet tap	0	0	-1	-1
Endring i risikomodell/parametere	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	0	0	61	61
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	0	0	1	1

Note 14 Annen kortsiktig gjeld

MILLIONER KRONER	31.03.2023
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	22 881
Påløpt ikke utlignet skatt	471
Leverandørgjeld	616
Skyldig offentlige avgifter	563
Øvrig kortsiktig gjeld	928
Sum annen kortsiktig gjeld	25 459

Nøkkeltall – akkumulert

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023	4. kvartal 2022	3. kvartal 2022	2. kvartal 2022	1. kvartal 2022
KLP KONSERN					
Forvaltningskapital	948 061	900 068	913 144	900 195	902 413
Egenkapital	-3 630	8 450	12 823	9 800	2 293
Solvensgrad	282 %	304 %	306 %	304 %	299 %
Antall ansatte i konsernet	1 091	1 093	1 095	1 081	1 060
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE					
Resultat før skatt	539	918	461	216	71
Premieinntekter for egen regning	7 663	50 523	40 248	33 081	7 503
- herav tilflyttet premiereserve	91	386	386	386	376
Erstatninger for egen regning	8 331	28 517	22 453	16 367	10 642
- herav fraflyttet premiereserve, tilleggsavs. og kursreguleringsfond	2 125	4 659	4 658	4 658	4 875
Eiendeler i kollektivporteføljen	690 902	660 381	671 095	660 834	662 500
Eiendeler i investeringsvalgporteføljen	2 683	2 609	2 602	2 665	2 588
Forsikringskundernes fond inkludert opptjent resultat	668 235	654 324	641 805	654 482	644 226
- herav fond med garantert avkastning	552 840	552 101	542 820	548 891	526 324
Ansvarlig kapital	46 768	46 158	46 307	44 901	44 809
Solvensgrad	316 %	318 %	341 %	340 %	332 %
Risikoresultat	71	558	963	550	105
Avkastningsresultat	13 232	-20 006	-27 421	-20 374	-7 894
Administrasjonsresultat	54	-17	56	-22	-9
Soliditetskapital	151 550	140 958	129 556	138 338	151 201
Avkastning kollektivporteføljen	2,49 %	-1,1 %	-2,6 %	-2,1 %	-2,3 %
Avkastning investeringsvalgporteføljen (LIB)	3,41 %	-2,5 %	-4,2 %	-3,5 %	-1,2 %
Avkastning selskapsporteføljen	0,92 %	2,8 %	1,4 %	0,9 %	0,6 %
KLP SKADEFORSIKRING AS					
Resultat før skatt	99	111	49	88	57
Forsikringsinntekter	630	2 200	1 629	1 071	546
Egenkapital	2 446	2 369	2 339	2 367	2 370
Skadeprosent	93,9 %	80,8 %	80,3 %	73,4 %	79,6 %
Kostnadsprosent	13,9 %	14,5 %	14,2 %	15,3 %	15,5 %
Avkastning på midler til forvaltning	2,7 %	-1,7 %	-2,5 %	-2,1 %	-0,9 %
Ansvarlig kapital solvens II	2 309	2 222	2 250	2 273	2 329
Solvenskapitaldekning	215 %	222 %	219 %	225 %	222 %
Årlig premievolum person	982	954	933	918	893
Årlig premievolum arbeidsgiver	1 474	1 341	1 325	1 318	1 210
Netto nyttegning (akkumulert innenfor året.)	20	121	123	113	7
KLP BANKEN KONSERN					
Resultat før skatt	53	181	98	43	18
Netto renteinntekter	110	369	258	159	72
Øvrige driftsinntekter	21	85	63	43	20
Driftskostnader, avskrivninger og tapsavsetninger	-71	-247	-181	-123	-64
Netto realisert/urealisert endring finansielle instrumenter til virkelig verdi	-7	-26	-43	-36	-10

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023	4. kvartal 2022	3. kvartal 2022	2. kvartal 2022	1. kvartal 2022
Innskudd	14 136	13 779	13 607	13 465	13 372
Utlån til kunder	23 333	23 258	23 369	23 042	22 635
Utlån med offentlig garanti	19 384	19 117	18 718	18 321	17 974
Misligholdte lån	46	44	43	46	46
Innlån ved utstedelse av verdipapirer	31 999	33 485	32 613	32 444	31 862
Forvaltningskapital	49 373	50 511	49 370	48 704	47 954
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	49 942	48 996	48 426	48 030	47 718
Egenkapital	3 008	2 966	2 897	2 555	2 548
Rentenetto	0,22 %	0,75 %	0,53 %	0,33 %	0,15 %
Resultat av ordinær drift før skatt	0,11 %	0,90 %	0,20 %	0,09 %	0,04 %
Egenkapitalavkastning før skatt	7,16 %	7,16 %	5,15 %	3,37 %	2,91 %
Kapitaldekning	20,5 %	20,7 %	19,7 %	17,7 %	18,1 %
Antall personkunder	49 697	48 804	48 216	47 759	47 123
Herav medlemmer i KLP	33 512	32 988	32 681	32 226	31 973
KLP KAPITALFORVALTNING AS					
Resultat før skatt	11	5	-19	-30	-21
Totale midler til forvaltning	670 937	640 183	615 589	621 080	646 213
Midler forvaltet for eksterne kunder	151 269	134 215	126 187	126 193	134 367

KLPs bærekraftregnskap

Q1 2023

KLP skal levere en trygg og konkurransedyktig pensjonssparing som bidrar til at verden når de mål vi har satt oss i FNs bærekraftsmål og Parisavtalen. KLP har en ambisjon om å være ledende innenfor samfunnsansvar og bærekraft i vår bransje.

I bærekraftregnskapet redegjør vi for hvordan KLP jobber med samfunnsansvar og bærekraft, og hvilke resultater vi har oppnådd så langt i år. Bærekraftsrapporteringen bygger på KLPs verdier:

- **Åpen:** I KLP er vi så åpne og transparente som mulig, fordi vi tror det gir vårt arbeid større påvirkning og effekt. Derfor er vi åpne om både positiv og negativ påvirkning.
- **Tydlig:** I KLP skal vi rapportere tydelig og på en måte som er forståelig for våre interessenter, og tydelig definere og forklare hva vi legger i ulike begreper.
- **Ansvarlig:** I KLP skal vi være ansvarlige i vår rapportering og fremstille resultater på en redelig måte, med fokus på de områdene som er vesentlige for KLP.
- **Engasjert:** Vi i KLP mener at åpenhet er et viktig bidrag til og en forutsetning for videreutvikling i bransjen. Derfor søker vi å rapportere på en måte som er sammenlignbar med andre aktører, og vi baserer rapporteringen på beste praksis og eksisterende standarder.

Engasjert og ansvarlig eier

KLP skal være en ansvarlig investor og eier. Dette er nedfelt i KLPs konsernstrategi og samfunnsansvarsstrategi, samt kapitalforvaltningsstrategi med tilhørende investeringsprinsipper. Våre strategier og retningslinjer baserer seg på internasjonale normer og konvensjoner som skal fremme menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, redusere skade på klima, miljø og natur og bidra til en bærekraftig utvikling.

Som ansvarlig investor benytter vi oss i hovedsak av følgende virkemidler i arbeidet:

- Vi inkluderer bærekraftfaktorer i investeringsanalyser og beslutningsprosesser
- Vi prøver å påvirke selskaper, bransjer og markeder til bærekraftig verdiskapning gjennom aktivt eierskap
- Vi ekskluderer selskaper som bryter med våre kriterier, og som ikke viser evne eller vilje til endring.

Målsettinger

- KLP har som mål å stemme på 95 prosent av generalforsamlingene både i Norge og internasjonalt.
- KLP har som mål å følge opp 240 selskaper i 2023.

	31.03.2023	31.03.2022	31.03.2021	31.03.2020	FNs bærekraftsmål
Selskaper utelukket fra investeringene	759	727	589	534	Alle bærekraftsmål
Generalforsamlinger i norske selskap hvor KLP har stemt (antall / andel)	22 (96 %)	9 (90 %)	5 (71 %)	10 (100 %)	n/a
Generalforsamlinger i utenlandske selskaper hvor KLP har stemt (antall / andel)	1 094 (99 %)	1 103 (98 %)	641 (97 %)	965 (96 %)	n/a
Unike selskaper KLP har hatt direkte dialog med om ESG-temaer	81	49	47	102	Alle bærekraftsmål

Kommentar til resultater i 1. kvartal

I første kvartal var KLP i dialog med 81 selskaper om ulike ESG-temaer som forbedring av skatterapporteringspraksis, håndtering av naturrisiko, håndtering av avfall fra kjøttprodusenter og KLPs forventninger til generalforsamlingssesongen 2023. En stor andel av dialogene var med norske selskaper om god virksomhetsstyring som styresammensetning, styrehonorar, organisering av styrevalg og innspill til forbedring av valgkomitéens innstilling.

Ved utgangen av første kvartalet hadde KLP stemt ved 99 prosent av generalforsamlingene i utenlandske selskaper, og ved 96 prosent av generalforsamlingene i norske selskaper.

I første kvartal utelukket KLP ti selskaper for brudd på KLPs eksklusjonskriterier knyttet til pengespill, alkohol, våpen og kull. To selskaper ble re-inkludert da de ikke lenger bryter med pengespillkriteriet vårt. Ved utgangen av kvartalet var totalt 759 selskaper utelukket.

Klima, miljø og natur

Klimaendringene og forringelse av natur og miljø vil på sikt kunne påvirke KLPs mulighet til å skape god avkastning på pensjonspengene vi forvalter. KLP har jobbet systematisk med klimarisiko i flere år med mål om å kunne analysere, håndtere og rapportere klimarisiko som en finansiell risiko. Samtidig har KLP et ansvar for å minimere påvirkningen vi har på klima, miljø og natur – direkte gjennom egen aktivitet, og indirekte via våre kunder, samarbeidspartnere, leverandører og investeringer.

Klimamål og klimavennlige investeringer

For at verden skal nå 1,5-gradersmålet må de globale utslippene nå netto null innen 2050. Derfor har KLP satt et mål om å innrette investeringene våre etter dette målet og nå netto null også i vår portefølje. Vi har utarbeidet et eget veikart som beskriver hvordan KLP skal vurdere hver enkelt investering opp mot en utslippsbane som er forenlig med 1,5-gradersmålet, og hvordan vi vil jobbe mot og måle vårt bidrag til målene i Parisavtalen. [Du kan lese mer om veikartet her.](#)

Det er behov for enorme investeringer dersom verden skal klare å nå klimamålene i Parisavtalen og lykkes med overgangen til et lavutslippsamfunn. En viktig del av KLPs klimamål er å øke våre klimavennlige investeringer. Klimavennlige investeringer er investeringer som bidrar direkte til utslippsreduksjoner eller på en annen måte bidrar til den grønne omstillingen i Norge og verden. For klimavennlige investeringer skiller vi mellom to ulike kategorier:

- **Nullutslippsinvesteringer** – Dette er investeringer med nullutslipp og nært nullutslipp fra driften (ikke inkludert scope 3-utslipp), og inkluderer fornybar energi, bærekraftig skog og nullutslippstransport. Dette er de samme nullutslippsinvesteringene som er 100 prosent paristilpasset i KLPs klimamål.
- **Overgangsinvesteringer** – Dette er investeringer som bidrar til å redusere utslipp og utvikle ny teknologi, eller hjelper sektorer som vanskelig kan bli nullutslipp med å bli mer bærekraftige og redusere utslipp, så som grønne utlån og obligasjoner, miljøbygg og infrastruktur.

Målsetting

- Å øke våre klimavennlige investeringer med nye 6 milliarder kroner hvert år

MILLIONER KRONER	Nye i 1. kvartal 2023	31/03/2023	31/03/2022	31/03/2021	31/03/2020	FNs bærekraftsmål
Nullutslippsinvesteringer	-746	38 878	32 509	32 282	30 248	
Fornybar energi	-746	36 334	30 686	30 775	30 248	7. 9. 17.
<i>Som andel av KLPs investeringer</i>	-	5%	4%	5%	5%	7.
Fornybar energi i Norge	-1 271	20 935	20 354	22 246	22 035	7.
Fornybar energi internasjonalt	412	13 933	9 107	5 537	4 752	7.
Fornybar energi i utviklingsland	113	1 466	1 225	1 038	815	7. 9. 17.
Bærekraftig skog	0	2 544	1 823	1 507	0	13. 15.
Overgangsfinansiering	854	36 160	29 987	17 490	12 155	-
Miljøbygg i eiendomsporteføljen	0	21 252	20 546	13 095	10 738	9.
<i>Som andel av porteføljens markedsverdi</i>	-	22%	23%	17%	14%	-
Grønne obligasjoner	15	9 373	5 876	2 367	1 417	-
Grønne lån	11	2 765	2 532	2 028	0	6. 9. 11. 13.
Infrastruktur	828	2 770	1 033	0	0	9.
Klimavennlige investeringer totalt	108	75 038	62 496	49 772	42 403	-
<i>Som andel av KLPs investeringer</i>	-	10%	7,5 %	8%	7%	-
Fossil energi	-	15 095	14 185	8 554	8 053	-
<i>Som andel av KLPs investeringer</i>	-	2%	2,0 %	1,3 %	1,0 %	-

Kommentar til resultater i 1. kvartal

Klimavennlige investeringer er et fokusområde for KLP og en måte for KLP å bidra til den grønne omstillingen på. Derfor har vi et mål om å investere 6 nye milliarder hvert år, og i årets første kvartal økte KLPs klimavennlige investeringer med 108 millioner kroner netto. En av investeringene var gjennom et nytt samarbeid med Norfund om å investere i kraftlinjer i India. Investeringen gjøres av det klimainvesteringsfondet som forvaltes av Norfund. KLP investerte også i et Catella Elithis Energy Positiv Fund, et eiendomsfond med fokus på å redusere energiforbruket og klimagassutslipp fra eiendommene i porteføljen.

Verdien av KLPs investeringer i fossil energi har økt siden i fjor. Dette skyldes i stor grad at markedsverdien av disse investeringene har økt, og ikke nye investeringer. Sammenlignet med siste kvartal i 2022 har verdien gått ned, og som andel av KLPs investeringer er det ingen endring.

KLPs eiendomsportefølje og egen drift

KLP har et ansvar for å redusere påvirkningen vi har på klima, natur og miljø. Derfor jobber vi med å redusere fotavtrykket fra driften av KLP. Som en av Nordens største eiendomsselskaper har KLP også som mål å bidra til å skape møteplasser hvor mennesker trives og kan realisere sitt potensial. Vi er opptatt av å redusere miljøavtrykket til eiendomsbransjen og har et langsiktig perspektiv på eiendommene våre. Derfor jobber vi med å forbedre oss for å redusere energiforbruk og håndtere avfall på en bedre måte.

Målsetting

- Halvere klimagassutslipp fra egen drift innen 2030, med utgangspunkt i utslippene i 2010.
- Redusere antall flyreiser med 45 prosent sammenlignet med 2019.
- Redusere energiforbruket i eiendomsporteføljen til 150 kWh per kvadratmeter.

	31.03.2023	31.03.2022	31.03.2021	31.03.2020	FNs bærekraftsmål
Antall flyreiser	1 074	397	6	1 405	12.13.
Klimagassutslipp fra forretningsreiser med fly (tonn CO2e)	75	29	0	170	12.13.
Energiforbruk i KLPs egne kontorlokaler (kWh per m2)	123	136	97	124	9. 13.
Energiforbruk i KLPs eiendomsportefølje (kWh per m2)	145	152	167	179	9.

Kommentar til resultater i 1. kvartal

KLP holder fast ved å redusere unødvendige flyreiser, men vi ser likevel en stor økning i antall flyreiser sammenlignet med de to siste årene. Dette gir også en økning i utslipp fra flyreiser. Samtidig ser det ut til at pandemien har endret reisevanene våre, og sammenlignet med første kvartal i 2019 er antallet flyreiser 35 prosent lavere. Dette er under målsettingen om en reduksjon på 45 prosent.

Energiforbruket har gått ned både i KLPs egne kontorlokaler og i eiendomsporteføljen. Grunnet energikrisen og de høye strømprisene gjennomførte KLP Eiendom flere tiltak for å redusere energiforbruket, som reduserte driftstider, justering av temperaturnivåer og generelt økt fokus på å redusere energiforbruket. Dette ser ut til å ha gitt resultater.

Innovasjon og samfunnsutvikling

Samtidig som pensjonskapitalen investeres for å skape god avkastning, bidrar den også til innovasjon og samfunnsutvikling. KLP har flere porteføljer som målrettet er med på å gjøre en forskjell i overgangen til et bærekraftig samfunn og bygge fremtidens samfunn.

Utlån til kommuner og fylkeskommuner

KLPs utlånsvirksomhet retter seg hovedsaklig mot norske kommuner og fylkeskommuner og annen offentlig virksomhet. Lånene benyttes til formål som bidrar til lokal samfunnsutvikling og velferd, og vi har i mange år bidratt til bærekraftig utvikling av samfunnet gjennom lånefinansiering av prosjekter over hele Norge.

Målsetting

Øke utlån til denne typen formål.

MILLIONER KRONER	Nye i 1. kvartal 2023	31.03.2023	31.03.2022	31.03.2021	31.03.2020	FNs bærekraftsmål
Utlån	690	87 717	84 273	81 635	74 255	
Utlån til vei og transport		9 044	9 760	2 564	9 323	9.
Utlån til offentlig eiendom		4 622	4 300	3 960	5 011	9.
Utlån til offentlig sektor og virksomheter		71 125	66 265	71 703	57 063	9.
Utlån til vann, avløp og renovasjon		2 927	3 948	3 408	2 858	9.
Grønne utlån	11	2 765	2 532	2 028	ny	9.

Kommentar til resultater i 1. kvartal

KLPs utlån til kommuner og fylkeskommuner økte med netto 690 millioner kroner i første kvartal. Det ble utstedt nye grønne lån for nærmere 40 millioner kroner, og netto økte grønne lån med 11,5 millioner. Prosjektene som ble finansiert var blant annet flomsikring av Hov sentrum i Søndre Land kommune og miljøinnfyll i nytt kunstgressdekke hos Sjetne Idrettslag.

Såkorninvesteringer

KLP ønsker å bidra til at gode ideer kan forfølges lokalt og skape arbeidsplasser i Norge. Ved å investere i nyskaping skal KLP bidra til lokal verdiskaping og det grønne skiftet i Norge. Vi har etablert en egen portefølje hvor vi investerer gjennom fond for såkorninvesteringer, de fleste tilknyttet norske forskningsmiljøer.

Målsetting

Å investere mellom 500 millioner og 1 milliard kroner i såkorninvesteringer og dermed bidra til nyskaping og innovasjon.

MILLIONER KRONER	Nye i 1. kvartal 2023	31.03.2023	31.03.2022	31.03.2021	31.03.2020	FNs bærekraftsmål
Såkorninvesteringer i Norge	27	512	340	151	7	8.

Kommentar til resultater i 1. kvartal

Investeringer i såkornfond økte med netto 27 millioner i første kvartal. I tillegg til å øke investeringene i eksisterende fond, investerte KLP i fondet Sondo Fund 1 som vil investere i selskaper i en tidlig oppstartsfase, med hovedvekt på selskaper i Norge eller med norsk tilknytning. Totalt har KLP investert i 16 fond, og har kommitert seg til å investere i enda et fond.

Bank og finans i utviklingsland

Underutviklede finansinstitusjoner og manglende tilgang på finansielle tjenester så som sparing, lån og forsikring for befolkningen er til hinder for fattigdomsreduksjon i utviklingsland. Det er fortsatt rundt 1,7

milliarder mennesker i verden som ikke har tilgang til disse grunnleggende finansielle tjenestene. KLP ønsker gjennom sine investeringer i finans i utviklingsland å bidra til økonomisk vekst og bedre levekår.

Målsetting

Øke investeringer i bank og finans i utviklingsland og dermed bidra til økonomisk vekst og bedre levevilkår i utviklingsland.

MILLIONER KRONER	Nye i 1. kvartal 2023	31.03.2023	31.03.2022	31.12.2021	31.12.2020	FNs bærekraftsmål
Bank og finans i utviklingsland	0	959	852	659	839	1. 5. 8. 9. 11. 17

Kommentar til resultater i 1. kvartal

KLP gjorde ingen nye investeringer i bank og finans i utviklingsland i første kvartal, og det er kun markedsverdien som har endret seg.

KLP som arbeidsplass og arbeidsgiver

KLP jobber for å være en attraktiv arbeidsplass med et likestilt og mangfoldig arbeidsmiljø, hvor alle opplever å bli respektert for den de er. KLP arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. KLP fokuserer på et systematisk HMS-arbeid for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø og samtidig oppnå gode rutiner, bedre helse og trivsel, redusert sykefravær og stort engasjement blant ansatte.

Målsetting

KLPs mål er å ha lavere sykefravær enn 4 prosent.

	31.03.2023	31.03.2022	31.03.2021	31.03.2020	FNs bærekraftsmål
Ansatte i KLP	1 098	1 060	1 021	1 008	n/a
Sykefravær totalt	4,6 %	4,9 %	3,5 %	4,4 %	3.

Kommentar til resultater i 1. kvartal

Ved utgangen av første kvartal var det totale sykefraværet på 4,6 prosent fordelt på korttidsfravær på 1,9 prosent og langtidsfravær på 2,7 prosent. Det er en nedgang i det totale sykefraværet sammenlignet med første kvartal i fjor, som lå på 4,9 prosent. Sykefraværet er vanligvis noe høyere i denne perioden grunnet sesonginfluensa, i tillegg ser vi stor forekomst av forkjølelse.

Likestilling og mangfold

KLP arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. I 2021 gikk KLP inn som partner i «Kvinner i Finans Charter», et initiativ som skal bidra til større kjønnsbalanse i finansnæringen, og har forpliktet oss til fire prinsipper som skal støtte opp under dette:

1. Sette interne mål for kjønnsbalanse på ledernivåer og i spesialistfunksjoner
2. Årlig publisere status og fremgang mot målene i bærekraftrapporten
3. Ha ett medlem i konsernledelsen med dedikert ansvar for å følge opp arbeidet med kjønnsbalanse og inkludering
4. Ha en ambisjon om at fremgang mot målene skal reflekteres i godtgjørelse til ledere som spesielt bidrar til å oppnå målene

Målsetting

- Å øke antallet kvinner på ledernivå og i tyngre fagstillinger (de høyeste betalte stillingene)

	31.03.2023	31.03.2022	31.03.2021	31.03.2020	FNs bærekraftsmål
Kjønnsbalanse på ledernivå og i tyngre fagstillinger (kvinner/menn)	33 / 67 %	ny	ny	ny	5.
Nyansettelser på ledernivå og i tyngre fagstillinger (kvinner/menn)	38 / 63 %	ny	ny	ny	5.

Kommentar til 1. kvartal

I første kvartal var det åtte personer (tre kvinner og fem menn) som startet i stillinger på ledernivå og tyngre fagstillinger med lønn over 1 million. Disse ble rekruttert til fire nye stillinger (en kvinne og tre menn) og fire erstatninger for ansatte som sluttet (to kvinner og to menn).

Oversikt over FNs bærekraftsmål som KLP bidrar til

Mål 1, *Utrydde fattigdom*

- Delmål 1.4; Innen 2030 sikre at alle menn og kvinner, særlig fattige og sårbare, har lik rett til økonomiske ressurser og tilgang til grunnleggende tjenester, til å eie og kontrollere jord og andre former for eiendom, og til arv, naturressurser, ny teknologi og finansielle tjenester, inkludert mikrofinansiering.

Mål 3, *God helse og livskvalitet*

- Delmål 3.a; Styrke gjennomføringen av Verdens helseorganisasjons rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader i alle land.

Mål 5, *Likestilling mellom kjønnene*

- Delmål 5.1; Få slutt på alle former for diskriminering av jenter og kvinner i hele verden.
- Delmål 5.4; Anerkjennelse og verdsette ubetalt omsorgs- og husholdsarbeid gjennom offentlige tjenester, infrastruktur og sosialpolitikk, og fremme delt ansvar i husholdet og familien, alt etter hva som passer i det enkelte land.

- Delmål 5.5; Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer der beslutninger tas, i det politiske, det økonomiske og det offentlige liv.
- Delmål 5.a; Iverksette reformer for å gi kvinner lik rett til økonomiske ressurser, mulighet til å eie og kontrollere jord og andre former for eiendom samt tilgang til finansielle tjenester, arv og naturressurser, i samsvar med nasjonal lovgivning.

Mål 6, Rent vann og gode sanitærforhold

- Delmål 6.4; Betydelig bedre utnyttelse av vann i alle sektorer.

Mål 7, Ren energi til alle

- Delmål 7.1; Innen 2030 sikre allmenn tilgang til pålitelige og moderne energitjenester til en overkommelig pris.
- Delmål 7.2; Innen 2030 øke andelen fornybar energi i verdens samlede energiforbruk betydelig.
- Delmål 7.a; Innen 2030 styrke det internasjonale samarbeidet for å lette tilgangen til forskning og teknologi på området ren energi, inkludert fornybar energi, energieffektivisering og avansert og renere teknologi for fossilt brensel, og fremme investeringer i energiinfrastruktur og teknologi for ren energi.

Mål 8, Anstendig arbeid og økonomisk vekst

- Delmål 8.3; Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktive aktiviteter, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å gi dem tilgang til finansielle tjenester..
- Delmål 8.4; Til og med 2030 gradvis å bedre utnyttelsen av globale ressurser innenfor forbruk og produksjon, og arbeide for å oppheve koblingen mellom ; økonomisk vekst og miljødeleggelser, i samsvar med det tiårige handlingsprogrammet for bærekraftig forbruk og produksjon, der de utviklede landene går foran.
- Delmål 8.5; Innen 2030 oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom og personer med nedsatt funksjonsevne, og oppnå lik lønn for likt arbeid.
- Delmål 8.7; Iverksette umiddelbare og effektive tiltak for å avskaffe tvangsarbeid, få slutt på moderne slaveri og menneskehandel og sikre at de verste formene for barnearbeid – inkludert rekruttering og bruk av barnesoldater – forbys og avskaffes, og innen 2025 avskaffe alle former for barnearbeid.
- Delmål 8.8; Beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere, inkludert arbeidsinnvandrere og særlig kvinnelige innvandrere, og arbeidstakere i et usikkert arbeidsforhold.
- Delmål 8.10; Styrke nasjonale finansinstitusjoners evne til å utvide tilgangen til og stimulere til bruk av bank- og forsikringstjenester og finansielle tjenester for alle.

Mål 9, Industri, innovasjon og infrastruktur

- Delmål 9.1; Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, inkludert regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle.
- Delmål 9.3; Øke tilgangen til finansielle tjenester, inkludert rimelig kreditt, for små industribedrifter og andre bedrifter, særlig i utviklingsland, og styrke disse bedriftenes posisjon og integrere dem i verdikjeder og markeder.
- Delmål 9.4; Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med mer effektiv bruk av ressurser og mer utstrakt bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet.
- Delmål 9.a; Legge til rette for bærekraftig utvikling av infrastrukturen i utviklingsland ved å øke den finansielle, teknologiske og faglige bistanden til afrikanske land, de minst utviklede landene, kystløse utviklingsland og små utviklingsøystater

Mål 10, Mindre ulikhet

- Delmål 10.2; Innen 2030 sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status
- Delmål 10.4; Vedta politikk, særlig når det gjelder skatter og avgifter, lønn og sosialomsorg, med sikte på å oppnå en gradvis utjevning av forskjeller

Mål 11, Bærekraftige byer og lokalsamfunn

- Delmål 11.1; Innen 2030 sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris, og bedre forholdene i slumområder.
- Delmål 11.5; Innen 2030 oppnå en betydelig reduksjon i antall dødsfall og antall personer som rammes av katastrofer, inkludert vannrelaterte katastrofer, og i betydelig grad minske de direkte økonomiske tapene i verdens samlede bruttonasjonalprodukt som følge av slike katastrofer, med vekt på å beskytte fattige og personer i utsatte situasjoner.
- Delmål 11.6; Innen 2030 redusere byenes og lokalsamfunnenes negative påvirkning på miljøet (målt per innbygger), med særlig vekt på luftkvalitet og avfallshåndtering i offentlig eller privat regi.

Mål 12, Ansvarlig forbruk og produksjon

- Delmål 12.5; Innen 2030 redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk.
- Delmål 12.6; Stimulere selskaper, særlig store og flernasjonale selskaper, til å ta i bruk bærekraftige metoder og integrere informasjon om egen bærekraft i sine rapporteringsrutiner.

Mål 13, Stoppe klimaendringene

Mål 15, Livet på land

- Delmål 15.2; Innen 2020 fremme innføringen av en bærekraftig forvaltning av all slags skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger, og i betydelig grad øke gjenreising og nyplanting av skog på globalt nivå

Mål 17, Samarbeid for å nå målene

- Delmål 17.3; Mobilisere ytterligere finansielle ressurser til utviklingslandene fra flere kilder.

Noter og definisjoner

Engasjert og ansvarlig eier

Antall unike selskaper KLP har hatt dialog med, viser til selskaper som KLP har vært i direkte dialog med under året angående sosiale, miljø-, eller styringsmessige temaer, og dialog KLP har ledet som del av ulike investorsamarbeid. KLP kan ha flere dialoger med et selskap i løpet av året knyttet til ulike temaer. KLPs oppfølging varierer i omfang, tema og tidsperspektiv. Dette er en form for eierskapsutøvelse der KLP engasjerer i en dialog med selskaper for å avklare hvordan de håndterer samfunnsansvarsutfordringer samt kommuniserer KLPs forventninger som investor og eier.

Generalforsamlinger. KLP benytter tjenester fra ISS for å stemme på generalforsamlinger i selskaper vi er investert i. Ved generalforsamlinger i norske selskaper (hjemmehørende eller børsnotert i Norge) stemmer KLP manuelt gjennom ISS. Ved generalforsamlinger i utenlandske selskaper benytter KLP proxy-stemmegiving gjennom ISS.

Antall utelukkelse viser til totalt antall selskaper KLP har ekskludert fra investeringene på grunn av brudd på utelukkelseskriteriene i *Retningslinje for KLP som ansvarlig investor* ved utgangen av året.

Klima, miljø og natur

Klimavennlige investeringer

Det er markedsverdien av investeringene, i millioner kroner, som oppgis. Nye investeringer er netto nye investeringer gjennom kvartalet.

Andelen er beregnet som investeringenes andel av KLPs kollektivportefølje.

For å være konsekvente med definisjonene KLP benytter i vårt klimamål har vi revidert definisjonen av klimavennlige investeringer. KLP deler klimavennlige investeringer inn i nullutslippsinvesteringer og overgangsfinansiering. Der hvor det har vært praktisk hensiktsmessige er historiske tall oppdatert i henhold til ny definisjon, men tallene er i utgangspunktet ikke sammenlignbare med tidligere rapporterte tall.

Nullutslippsinvesteringer

Nullutslippsinvesteringer er investeringer med null eller nært null utslipp fra drift.

Fornybar energi i Norge er aksje- og obligasjonsinvesteringer i norske kraft- og nettselskaper. Kraftselskapene er klassifisert som el-produsenter fra vannkraft, vindkraft eller biobrensel. Tallet inkluderer også utlån til selskaper og prosjekter i Norge innen kraftsektoren, noe det ikke har gjort tidligere. Tallet er derfor ikke direkte sammenlignbart med tidligere år.

Fornybar energi internasjonalt er investeringer i prosjekter innen fornybar energi. Dette er både aksje- og obligasjonsinvesteringer og prosjektfinansiering. Investeringene gjøres enten gjennom eksterne fondsforvaltere spesialisert på energi eller andre samarbeidspartnere. I år inkluderes også selskaper som har mer enn 95 prosent av sine inntekter fra produksjon av fornybar energi.

Fornybar energi i utviklingsland er investeringer i nye prosjekter innen fornybar energi. Investeringene gjøres dels som direkteinvesteringer i samarbeid med Norfund, dels som fondsinvesteringer gjennom fondsforvalteren Climate Investor One. Investeringene er en del av KLPs portefølje for utviklingsinvesteringer, som er ett av virkemidlene i *Retningslinje for KLP som ansvarlig investor*. Formålet er å oppnå både finansiell avkastning og samfunnsmessig gevinst. Investeringene baseres på kommersielle risiko- og avkastningsvurderinger, men vektlegger også effekten på samfunns- og miljømessige parametere.

Bærekraftig skog er investeringer i et fond som investerer i FSC-sertifiserte skogeiendommer i Sverige, Finland og Baltikum.

Nullutslippsferger er utlån til el-ferger. Disse lånene ble innfridd i andre kvartal 2022, og der derfor tatt ut av tabellen fra og med tredje kvartal. Dette medfører at verdien av klimavennlige investeringer per tredje kvartal i 2021 og 2020 avviker fra den verdien som er rapportert historisk, da verdien av nullutslippsferger ikke er inkludert i summen.

Overgangsinvesteringer

Overgangsinvesteringer er investeringer som bidrar til å redusere utslipp og utvikle ny teknologi, eller hjelper sektorer som vanskelig kan bli nullutslipp med å bli mer bærekraftige og redusere utslipp.

Miljøbygg er definert som bygg med energiklasse A eller B. Kravene i taksonomien tilsier at bygg må ha energiklasse A eller være blant topp 15 prosent av alle bygg innenfor samme nasjon eller region. I den nasjonale bygningsmassen tilsvarer A og B bygg ca. 14 prosent av byggene med aktivt energimerke, så dette vil trolig være i henhold til den kommende definisjonen. KLP bruker derfor dette som avgrensning. Tidligere år har miljøbygg vært avgrenset til kun å inkludere bygg med energimerke A, eller har inkludert bygg som er BREEAM sertifisert med minimum oppnådd karakter very good, som produserer egen energi gjennom solcellepaneler, eller som har vunnet en norsk eiendomspris hvor miljø er en viktig måleparameter. For å få sammenlignbare tall over tid er indikatoren for tidligere år oppdatert i henhold til den nye definisjonen, med energiklasse A eller B. De historiske tallene fraviker derfor fra det som er rapportert i tidligere årsrapporter.

Grønne lån er utlån til kommuner, fylkeskommuner og bedrifter med kommunal tilknytning. Lånet må ha en klar positiv miljø- og klimaeffekt og tilfredsstillende kriterier, avhengig av hva slags prosjekt det er. Prosjektkategoriene er vann, avløp og renovasjon, transport og nybygg og rehabilitering av bygg. Kriteriene er basert på *Green Bond Principles*, *Climate Bond Initiative Taxonomy* og *Nordic Public Sector Issuers Position Paper on Green Bonds Impact Reporting*. Kriteriene revideres løpende ved behov.

Grønne obligasjoner er obligasjoner klassifisert som grønne og som har en ekstern tredjepartsverifisering. Det inkluderer ikke obligasjoner som allerede er medregnet i KLPs investeringer i fornybar energi i Norge ovenfor.

Infrastruktur inkluderer investeringer i et fond for bærekraftig infrastruktur i Europa.

Fossil energi er KLPs investeringer i selskaper klassifisert som olje- og gasselskaper, herunder eksempelvis letevirksomhet, produksjon og raffinaderi. Transport- og oljeserviceselskaper er ikke inkludert.

KLPs eiendomsportefølje og egen drift

Antall flyreiser er basert på tall fra vårt reisebyrå, og det er antall strekninger som rapporteres. En strekning vil si en enkelt distanse, og en tur-retur reise kan bestå av flere strekninger.

Klimagassutslipp fra flyreiser er også basert på tall fra vårt reisebyrå. De benytter utregningsmetode og utslippsfaktorer fra ICAO (International Civil Aviation Organization).

Energiforbruk i KLPs egne kontorlokaler er en vesentlig kilde til KLPs klimagassutslipp. Energiforbruket i KLPs egne kontorlokaler er ikke temperaturkorrigert, men viser faktisk forbruk. Med egne kontorlokaler menes de kontorlokalene KLP-konsernets ansatte jobber i. Tidligere år har vi kun inkludert KLPs kontorlokaler i Norge, men i år tar vi også med kontorlokaler for KLP Eiendom i Stockholm og København. Energiforbruket er hentet fra vårt energioppfølgingssystem.

Energiforbruk i KLPs eiendomsportefølje er gjennomsnittlig 12 måneders klimakorrigert spesifikk energibruk for egendriftede bygg. Med egendriftede bygg menes de eiendommene som KLP eier og har ansvar for drift og vedlikehold, og hvor KLP har muligheten til å iverksette og måle effekten av miljøtiltak. Dette er bygg i Oslo, Trondheim, København og Stockholm. Alle disse byggene har energioppfølgingssystem hvor energi- og vannforbruk registreres og overvåkes. I de aller fleste byggene er leietakers energiforbruk også medtatt, slik at vi har oversikt over totalt energiforbruk på byggene. Energiforbruk i bygg er temperaturkorrigert for å kunne måle effekt av iverksatte energisparingstiltak.

I første kvartal 2021 tok KLP i bruk et nytt energi- og miljøoppfølgingssystem for eiendommene i KLPs eiendomsportefølje. Det har tatt tid å implementere dette, og på grunn av manglende underlag fra noen eiendommer er ikke energiforbruk fra alle bygg inkludert i rapporteringen. Det har særlig vært utfordrende å innhente data fra leietagere da det nå kreves samtykke fra leietager for at KLP skal kunne hente inn denne dataen. Når underlag fra alle bygg er inkludert i det nye systemet vil vi ha et bedre rapporteringsgrunnlag enn tidligere.

KLP har en stor portefølje med bygg, som også endrer seg over tid. De enkelte byggene kan også endre bruksmønster i kortere eller lengre tidsperioder, som for eksempel i forbindelse med leietakerutskiftninger.

Det kan være ulike grunner til at det av og til ikke er mulig å få innhentet korrekte tall, eksempelvis ved feil på målere eller for sent innrapporterte tall fra våre underleverandører. Dette tas høyde for ved at rapporteringen kun inkluderer KLPs egendriftede bygg og som har sammenliknbare driftsforhold 12 måneder tilbake i tid fra rapporteringstidspunktet. Det betyr imidlertid at byggene KLP rapporterer på varierer noe fra år til år, men vurderingen er at dette likevel vil plukke opp de riktige trendene i selskapets eiendomsmasse.

Innovasjon og samfunnsutvikling

Utlån

Utlån til vei og transport er utlån til eksempelvis veiprojekter og infrastruktur og innkjøp av transportmidler.

Utlån til offentlig eiendom er utlån til eksempelvis skolebygg, rådhus og andre kommunale bygg.

Utlån til offentlig sektor og virksomheter er finansiering av ulike typer investeringer i kommuner og fylkeskommuner som for eksempel barnehager, sykehjem, skoler o.l.

Utlån til vann, avløp og renovasjon er utlån til ulike prosjekter knyttet til vann, avløp og innovasjon.

Såkorninvesteringer

Såkorninvesteringer er investeringer i såkornfond knyttet til forskningsmiljøer i Norge. Det er markedsverdien av gjennomførte investeringer som rapporteres.

Bank og finans i utviklingsland

Investeringer i bank og finans i utviklingsland er KLPs investeringer i Nordisk mikrofinansinitiativ (NMI) og NorFinance. NorFinance er et investeringsselskap KLP eier sammen med blant andre Norfund. Investeringene gjøres som en del av KLPs portefølje for utviklingsinvesteringer, som er ett av virkemidlene i *Retningslinje for KLP som ansvarlig investor*. Formålet er å oppnå både finansiell avkastning og samfunnsmessig gevinst.

KLP som arbeidsplass og arbeidsgiver

Antall ansatte er faste ansatte i KLP-konsernet i Norge, Sverige og Danmark, og inkluderer ansatte i permisjon og ansatte som jobber deltid.

Sykefravær er egenmeldt og legemeldt sykefravær for faste ansatte. *Korttidssykefravær* er definert til 1-3 dager, *langtidssykefravær* fire dager eller mer.

Kjønnsbalanse på ledernivå og i tyngre fagstillinger. De høyest betalte stillingene er definert som stillinger med en årslønn på over 1 million kroner. Det er ledende stillinger og tyngre fagstillinger som utgjør disse stillingene. Kjønnsbalansen er utregnet som andelen kvinner og andelen menn som har en årslønn over 1 millioner av totalt antall ansatte med årslønn over 1 million kroner. Beregningen er gjort basert på oppstartsdato i stillingen. Tallet som rapporteres viser kjønnsbalansen ved utgangen av kvartalet, og ikke i kvartalet.

Nyansettelser på ledernivå og i tyngre fagstillinger. De høyest betalte stillingene er definert som stillinger med en årslønn på over 1 million kroner. Det er ledende stillinger og tyngre fagstillinger som utgjør disse stillingene. Nyansettelser inkluderer alle ansatte i eksisterende stillinger, ansatte i nyopprettede stillinger og ansatte som er konstituert i en stilling. Tallet som rapporteres viser nyansettelser ved utgangen av kvartalet, og akkumulert så langt i året, og ikke nyansettelser i kvartalet.

Kommunal Landspensjonskasse

1. kvartal 2023

Resultatregnskap

Kommunal Landspensjonskasse

NOTE	MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023	1. kvartal 2022	01.01.2022 -31.12.2022
2	Premieinntekter for egen regning	7 663	7 503	50 523
	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	2 647	185	6 441
	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3 261	2 441	10 824
3	Verdiendringer på investeringer	13 661	-8 363	-25 583
	Realisert gevinst og tap på investeringer	-3 294	817	748
	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	16 275	-4 921	-7 570
3	Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	88	-24	-58
	Andre forsikringsrelaterede inntekter	342	331	1 358
4	Erstatninger	-8 331	-10 642	-28 517
	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser	-1 895	9 330	-11 731
	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsvalgportefølje	-1	-756	-392
	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	0	0	-651
	Ufordelt overskuddsmidler til forsikringskontraktene	-13 184	-105	0
5	Forsikringsrelaterede driftskostnader	-377	-368	-1 487
	Andre forsikringsrelaterede kostnader	-342	-331	-1 368
	Resultat av teknisk regnskap	237	18	107
3, 6	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	372	112	1 066
	Andre inntekter	8	2	16
	Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-78	-60	-271
	Resultat av ikke-teknisk regnskap	302	53	811
	Resultat før skattekostnad	539	71	918
	Skattekostnader	-108	6	-115
	Resultat før andre inntekter og kostnader	431	77	803
7	Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	20	270	66
	Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden	12	156	66
	Justering av forsikringsforpliktelsene	-4	-47	-21
	Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	-5	-67	-17
	Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	23	311	94
	TOTALRESULTAT	454	388	897

Balanse

Kommunal Landspensjonskasse

NOTE	MILLIONER KRONER	31.03.2023	31.03.2022	31.12.2022
EIENDELER				
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN				
	Immaterielle eiendeler	1 067	782	978
8	Investerings eiendommer	1 389	995	1 399
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	3 436	3 622	3 483
	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	5 764	5 238	5 641
9	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	20 796	19 352	20 132
8, 9	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	12 721	12 188	12 489
	Fordringer	1 439	1 230	1 350
10	Bruksrette eiendeler	838	946	865
	Andre eiendeler	1 045	1 026	956
	Sum eiendeler i selskapsporteføljen	48 496	45 379	47 292
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE				
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	77 517	69 832	74 979
	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	5 822	5 245	5 495
	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	11 665	12 343	11 858
9	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	271 504	260 812	267 451
8, 9	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	324 395	314 267	300 584
	Sum investeringer i kollektivporteføljen	690 902	662 500	660 366
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	311	279	301
	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	61	63	61
9	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	956	925	943
8, 9	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 355	1 320	1 305
	Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen	2 683	2 588	2 609
	Sum eiendeler i kundeporteføljene	693 585	665 088	662 976
	SUM EIENDELER	742 081	710 467	710 268
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE				
	Innskutt egenkapital	21 389	19 831	21 388
	Opptjent egenkapital	21 863	21 478	21 411
	Sum egenkapital	43 252	41 309	42 799
9	Ansvarlig lånekapital mv.	5 088	4 444	4 575
	Premiereserve mv.	518 259	483 154	516 525
	Bufferfond	102 146	117 605	102 162
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	32 045	40 323	33 024
	Udisponert resultat til kunder	13 114	104	0
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	665 565	641 186	651 711
	Pensjonskapital mv.	2 003	2 296	2 005
	Bufferfond	61	193	61
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	533	551	547
	Udisponert resultat til kunder	73	1	0
	Sum forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	2 670	3 041	2 613
7	Pensjonsforpliktelser o.l.	523	301	524
	Forpliktelser ved periodeskatt	289	184	467
	Forpliktelser ved utsatt skatt	315	444	316
10	Leieforpliktelser	896	989	920
11	Forpliktelser	23 172	18 407	5 985
	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	311	163	357
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE	742 081	710 467	710 268
POSTER UTENOM BALANSEN				
	Betingede forpliktelser	30 427	23 900	28 767

Egenkapitaloppstilling

Kommunal Landspensjonskasse

2023 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2022	21 388	4 643	16 768	42 799
Endring ført direkte mot egenkapital ¹			-2	-2
Egenkapital 01.01.2023	21 388	4 643	16 766	42 798
Resultat før andre inntekter og kostnader		116	316	431
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			20	20
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			12	12
Justering av forsikringsforpliktelsene			-4	-4
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-5	-5
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			23	23
Totalresultat (udisponert)	0	116	339	454
Innbetalt egenkapitaltilskudd	0			0
Sum transaksjoner med eierne	0			0
Egenkapital 31.03.2023	21 389	4 759	17 104	43 252

¹ Implementeringseffekt IFRS 9

2022 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2021	19 831	4 370	16 476	40 678
Endring ført direkte mot egenkapital ²		415	-172	243
Egenkapital 01.01.2022	19 831	4 786	16 304	40 921
Resultat før andre inntekter og kostnader		-37	114	77
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			270	270
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			156	156
Justering av forsikringsforpliktelsene			-47	-47
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-67	-67
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			311	311
Totalresultat (udisponert)		-37	425	388
Innbetalt egenkapitaltilskudd	0			0
Sum transaksjoner med eierne	0			0
Egenkapital 31.03.2022	19 831	4 749	16 729	41 309

² Se note 2.1.1 c) i årsrapporten for 2022 for mer informasjon

2022 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2021	19 831	4 370	16 476	40 678
Endring ført direkte mot egenkapital ²		415	-172	243
Egenkapital 01.01.2022	19 831	4 786	16 304	40 921
Resultat før andre inntekter og kostnader	576	-142	369	803
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			66	66
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			66	66
Justering av forsikringsforpliktelsene			-21	-21
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-17	-17
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			94	94
Totalresultat	576	-142	464	897
Innbetalt egenkapitaltilskudd	982			982
Sum transaksjoner med eierne	982			982
Egenkapital 31.12.2022	21 388	4 643	16 768	42 799

² Se note 2.1.1 c) i årsrapporten for 2022 for mer informasjon

Kontantstrømoppstilling

Kommunal Landspensjonskasse

MILLIONER KRONER	01.01.2023 -31.03.2023	01.01.2022 -31.12.2022	01.01.2022 -30.09.2022	01.01.2022 -30.06.2022	01.01.2022 -31.03.2022
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	476	-374	-527	809	337
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter ¹	-112	-329	-237	-162	-78
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet ²	-276	866	895	-187	-28
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	88	163	131	460	231
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	918	755	755	755	755
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	1 006	918	885	1 215	985

¹ Utbetaling ved kjøp av driftsmidler.

² Netto innbetaling av egenkapitaltilskudd, opptak og nedbetaling av gjeld.

Noter til regnskapet

Kommunal Landspensjonskasse

Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer

Regnskapsprinsipper

Regnskapet i denne delårsrapporten viser delårsregnskapet for Kommunal Landspensjonskasse (KLP), for perioden 01.01.2023 – 31.03.2023. Regnskapet er ikke revidert.

Delårsregnskapet er avlagt etter Forskrift av 18. desember 2015 nr. 1824: Forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak (årsregnskapsforskriften) og IAS 34 Delårsrapportering. Delårsregnskapet er utarbeidet etter samme prinsipper som årsregnskapet for 2022 med mindre annet er oppgitt.

Årsregnskapsforskriften har endret reglene for innregning og måling av finansielle instrumenter. Disse skal fra og med regnskapsår som starter 1. januar 2023 innregnes og måles i samsvar med IFRS 9. Finansielle eiendeler som tilfredsstill kriteriene i IFRS 9.4.2A kan likevel måles til amortisert kost. KLP har benyttet muligheten til å måle disse verdipapirene til amortisert kost. Implementeringseffekten av IFRS 9 som er bokført 01.01.2023, er delvis ført mot foretakets egenkapital og delvis mot forsikringsforpliktelsene som vist i tabellen under:

MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	Investeringsvalg- porteføljen	Samlet for kundeporteføljene
Finansielle eiendeler	-2	-13	0	-13
Finansielle forpliktelser	0	0	0	0
Skatteeffekt	1	0	0	0
Netto effekt	-2	-13	0	-13
Effekten føres mot:	Egenkapitalen			Forsikrings- forpliktelsene

Ved innføringen av IFRS 9 er det ikke krav om sammenligningstall, så tall som vedrører finansielle instrumenter for 2022 er ikke omarbeidet.

For mer informasjon om regnskapsprinsippene tilknyttet denne standarden og implementeringseffekter henvises det til foretakets årsrapport for 2022, note 37.

Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves av et fullstendig årsregnskap, og denne delårsrapporten bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2022. Foretakets årsrapport er tilgjengelig på klp.no.

Regnskapsestimer

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet har ledelsen utøvet skjønn og benyttet estimer og forutsetninger som påvirker regnskapstallene. Faktiske tall kan derfor avvike fra benyttede estimer. Ved implementering av nye regler for innregning og måling av finansielle instrumenter, er det krav til avsetninger for forventet

kredittap på finansielle instrumenter verdsatt til amortisert kost. Det vil være betydelig estimatusikkerhet knyttet til beregning av forventet kredittap. For øvrig vises det til note 3 «Viktige regnskapsestimater og vurderinger» i årsregnskapet for 2022 for beskrivelse av regnskapsposter hvor det er betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseførte verdier i framtidige perioder.

Note 2 Premieinntekter for egen regning

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
Forfalte premier, brutto	7 572
Overføring av premiereserve fra andre	91
Sum premieinntekter for egen regning	7 663

Note 3 Tap på rentebærende verdipapirer og utlån til amortisert kost

Noten viser tapsavsetninger på rentebærende verdipapir som måles til amortisert kost samt utlån og fordringer som måles til amortisert kost. I første kvartal 2023 har det ikke vært gjort noen endringer på modellene som brukes for å beregne forventet tap. Tapsavsetningene har i først kvartal 2023 økt med 208 tusen. Det vises for øvrig til note 37 i årsrapporten for nærmere beskrivelse av modellen.

Tap rentebærende verdipapirer til amortisert kost

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetidsforventet tap - ikke misligholdt	Levetidsforventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	29 793	4 039	0	33 832
Overføring til trinn 1	0	-209	0	-209
Overføring til trinn 2	0	0	0	0
Overføring til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	347	33	0	380
Nye tap	1 592	0	0	1 592
Fraregnet tap	-1 498	-475	0	-1 973
Avsetning 31.03.2023	30 235	3 388	0	33 622
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	441	-651	0	-209

Tap utlån og fordringer - alle segment

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt trinn 1-3
Avsetning 01.01.2023	5 187	4	97	5 288
Overført til trinn 1	0	0	0	0
Overført til trinn 2	0	0	0	0
Overført til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	418	0	0	418
Nye tap	0	0	0	0
Fraregnet tap	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	5 605	4	97	5 706
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	418	0	0	418

Tap på bedriftslån

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt trinn 1-3
Avsetning 01.01.2023	4 388	0	0	4 388
Overført til trinn 1	0	0	0	0
Overført til trinn 2	0	0	0	0
Overført til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	416	0	0	0
Nye tap	0	0	0	4 804
Fraregnet tap	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	4 804	0	0	4 804
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	416	0	0	416

Tap på boliglån

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt trinn 1-3
Avsetning 01.01.2023	6	4	97	107
Overført til trinn 1	0	0	0	0
Overført til trinn 2	0	0	0	0
Overført til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	-1	0	0	-1
Nye tap	0	0	0	0
Fraregnet tap	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	5	4	97	106
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	-1	0	0	-1

Tap på offentlige utlån

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	792	0	0	792
Overført til trinn 1	0	0	0	0
Overført til trinn 2	0	0	0	0
Overført til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	2	0	0	2
Nye tap	0	0	0	0
Fraregnet tap	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	795	0	0	795
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	2	0	0	2

Tap på seniorlån

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	0	0	0	0
Overført til trinn 1	0	0	0	0
Overført til trinn 2	0	0	0	0
Overført til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	0	0	0	0
Nye tap	0	0	0	0
Fraregnet tap	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	0	0	0	0
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	0	0	0	0

Tap alle segment - utenom balansen

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	Totalt trinn 1-3
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Avsetning 01.01.2023	0	0	0	0
Overført til trinn 1	0	0	0	0
Overført til trinn 2	0	0	0	0
Overført til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	0	0	0	0
Nye tap	0	0	0	0
Fraregnet tap	0	0	0	0
Avsetning 31.03.2023	0	0	0	0
Endring (01.01.2023 - 31.03.2023)	0	0	0	0

Note 4 Erstatninger

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
Utbetalte erstatninger	6 206
Overføring av premiereserve til andre	2 125
Sum erstatninger	8 331

Note 5 Forsikringsrelaterte driftskostnader

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
Personalkostnader	220
Avskrivninger og nedskrivninger	48
Andre driftskostnader	109
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	377

Note 6 Verdiendring eiendomsinvesteringer

Porteføljen av investeringseiendommer inklusive investeringseiendommer eid via datterselskaper er verdivurdert per 31.03.2023.

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
Verdiregulering inkludert valutaendringer	1 862
Valutasikring	-2 347
Netto verdiregulering inkludert valutasikring	-485

Note 7 Pensjonsforpliktelser

MILLIONER KRONER	31.03.2023
Balanseført netto forpliktelse 01.01.	524
Resultatført pensjonskostnad	30
Resultatført finanskostnad	5
Aktuarielle gevinster og tap	-20
Innbetalt premie/tilskudd	-16
Balanseført netto forpliktelse 31.03.	523

FORUTSETNINGER	31.03.2023
Diskonteringsrente	3,00 %
Lønnsvekst	3,50 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,25 %
Pensjonsregulering	2,60 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %
Finansskatt	5,00 %

Effekten av endringer i forutsetningene er en reduksjon av forpliktelsen med 20 millioner kroner per 31.03.2023. Endringen er ført under "Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet".

Note 8 Virkelig verdi hierarki

31.03.2023 MILLONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Sertifikater	0	436	0	436
Obligasjoner	0	7 018	0	7 018
Obligasjonsfond	3 257	0	0	3 257
Rentebærende verdipapirer	3 257	7 454	0	10 710
Utlån og fordringer	586	710	0	1 296
Aksjer	0	0	6	6
Aksjer og andeler	0	0	6	6
Finansielle derivater	0	650	0	650
Andre finansielle eiendeler	0	59	0	59
Sum selskapsporteføljen	3 843	8 872	6	12 721
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Sertifikater	1 465	1 173	0	2 638
Obligasjoner	19 510	34 454	0	53 964
Obligasjonsfond	20 324	10 641	11 149	42 113
Rentebærende verdipapirer	41 298	46 268	11 149	98 715
Utlån og fordringer	13 015	771	0	13 786
Aksjer	54 942	1 558	3 176	59 676
Aksjefond	87 257	0	54	87 311
Eiendomsfond	0	2 242	7 745	9 987
Spesialfond	0	2 237	0	2 237
Private Equity	0	0	39 853	39 853
Aksjer og andeler	142 199	6 038	50 828	199 065
Finansielle derivater	0	329	0	329
Andre finansielle eiendeler	0	12 499	0	12 499
Sum kollektivporteføljen	196 513	65 905	61 977	324 395
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Obligasjonsfond	219	8	0	228
Rentebærende verdipapirer	219	8	0	228
Utlån og fordringer	113	0	0	113
Aksjefond	953	0	0	953
Eiendomsfond	0	0	47	47
Spesialfond	0	13	0	13
Aksjer og andeler	953	13	47	1 013
Finansielle derivater	0	1	0	1
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum investeringsvalgporteføljen	1 286	22	47	1 355
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	201 641	74 799	62 030	338 471
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Investerings eiendom	0	0	1 389	1 389
Sum investeringseiendom	0	0	1 389	1 389
FORPLIKTELSE SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	143	0	143
Gjeld til kredittinstitusjoner	563	0	0	563
Sum selskapsporteføljen	563	143	0	706
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	7 143	0	7 143
Gjeld til kredittinstitusjoner	272	0	0	272
Sum kollektivporteføljen	272	7 143	0	7 415
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	18	0	18
Gjeld til kredittinstitusjoner	16	0	0	16
Sum investeringsvalgporteføljen	16	18	0	35
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	851	7 304	0	8 155

Endringer i nivå 3 aksjer, unoterte SELSKAPSPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	6
Solgt	0
Kjøpt	0
Urealiserte endringer	0
Utgående balanse 31.03.	6
Realisert gevinst / tap	0

Endringer i nivå 3 aksjer, unoterte KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	3 262
Solgt	0
Kjøpt	13
Urealiserte endringer	-99
Utgående balanse 31.03.	3 176
Realisert gevinst / tap	0

Endringer i nivå 3 aksjefond, unoterte KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	59
Solgt	0
Kjøpt	0
Urealiserte endringer	-6
Utgående balanse 31.03.	53
Realisert gevinst / tap	0

Endringer i nivå 3, Private Equity og eiendomsfond KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	52 703
Solgt	-558
Kjøpt	3 027
Urealiserte endringer	3 574
Utgående balanse 31.03.	58 747
Realisert gevinst / tap	310

Endringer i nivå 3, Eiendomsfond INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	48
Solgt	-1
Kjøpt	0
Urealiserte endringer	1
Utgående balanse 31.03.	48
Realisert gevinst / tap	0

Endringer i nivå 3, Investeringseiendom SELSKAPSPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.03.2023
Inngående balanse 01.01.	1 399
Solgt	0
Kjøpt	0
Urealiserte endringer	10
Annet	-20
Utgående balanse 31.03.	1 389
Realisert gevinst / tap	0
Sum nivå 3	63 419

Beløpene i nivåfordelingen finner man igjen i balansen, under de ulike porteføljenes fordeling av finansielle instrumenter til virkelig verdi og investeringseiendommer. Urealiserte endringer reflekteres på linjen «Verdiendringer på investeringer» i resultatet i de ulike porteføljene.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2: Instrumenter i dette nivået anses ikke å ha et aktivt marked. Virkelig verdi hentes fra observerbare markedsddata; dette inkluderer hovedsakelig priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner. For mer informasjon vedrørende prising av nivå 2 instrumenter henvises det til note 7 i konsernet for de ulike klassene som ligger i dette nivået.

Nivå 3: Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsddata eller omsettes på markeder som anses som inaktivt. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger, hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos KLP er unoterte aksjer og private equity investeringer. For mer informasjon vedrørende prising av nivå 3 instrumenter henvises det til note 7 i konsernet for de ulike klassene som ligger i dette nivået.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 7 i konsernet, for beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til årsrapporten.

I note 9 opplyses det om virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Den nivåbaserte fordelingen for disse postene vil være som følger: eiendeler klassifisert som hold til forfall vil inngå i nivå 1, utlån, og lån og fordringer vil inngå i nivå 2. Forpliktelser, målt til amortisert kost, vil være fordelt på følgende vis; ansvarlige lån fordelt i nivå 1 og i nivå 2, fondsobligasjonslånet vil vært fordelt i nivå

2, gjeld til kredittinstitusjoner vil vært fordelt i nivå 1. For informasjon vedrørende prising av disse rentepapirene henvises det til note 7 i konsernet.

På verdipapirene som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort en sensitivitetsanalyse, en endring i variablene til prisingen er rent informasjonsmessig vurdert til å gi lite merverdi utover det som allerede er oppgitt i noten. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til årsrapporten. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 % gi en endring i verdien på 3 171 millioner kroner per 31.03.2023 på eiendelene i nivå 3.

Hva gjelder flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsakelig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det utgangspunkt i verdiene ved slutten av rapporteringsperioden.

I 1. kvartal ble det flyttet aksjer for 62 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2, 13 millioner fra nivå 1 til nivå 3 og 278 millioner fra nivå 2 til nivå 1. Flyttingene skyldes endring i likviditet. Det er ingen flyttinger utover dette i KLP.

Note 9 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser

For informasjon vedrørende prising av finansielle eiendeler og forpliktelser henvises det til note 7 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser i konsernregnskapet.

31.03.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER								
Norske obligasjoner	5 683	5 402	59 404	56 764	308	290	65 395	62 456
Opptjente ikke forfalte renter	78	78	832	832	5	5	915	915
Utenlandske obligasjoner	14 841	14 050	129 943	122 208	630	594	145 415	136 852
Opptjente ikke forfalte renter	195	195	2 116	2 116	11	11	2 322	2 322
Sum rentebærende verdipapirer	20 796	19 725	192 295	181 919	956	901	214 047	202 545
UTLÅN OG FORDRINGER								
Pantelån	0	0	2 870	2 783	0	0	2 870	2 783
Lån med offentlig garanti	0	0	70 662	69 383	0	0	70 662	69 383
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	5 172	5 172	0	0	5 172	5 172
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	504	504	0	0	504	504
Sum utlån og fordringer	0	0	79 209	77 843	0	0	79 209	77 843
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	20 796	19 725	271 504	259 762	956	901	293 256	280 388
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI								
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	6	6	10 888	10 888	0	0	10 894	10 894
Utenlandske aksjer	0	0	48 788	48 788	0	0	48 788	48 788
Sum aksjer	6	6	59 676	59 676	0	0	59 682	59 682
Eiendomsfond	0	0	9 987	9 987	47	47	10 034	10 034
Norske aksjefond	0	0	87 021	87 021	953	953	87 975	87 975

31.03.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Utenlandske aksjefond	0	0	40 143	40 143	0	0	40 143	40 143
Sum aksjefondsandeler	0	0	137 151	137 151	1 001	1 001	138 152	138 152
Norske alternative investeringer	0	0	2 237	2 237	13	13	2 250	2 250
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	2 237	2 237	13	13	2 250	2 250
Sum aksjer og andeler	6	6	199 065	199 065	1 013	1 013	200 084	200 084
GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	6 749	6 749	28 296	28 296	0	0	35 045	35 045
Utenlandske obligasjoner	223	223	25 213	25 213	0	0	25 435	25 435
Opptjente ikke forfalte renter	46	46	455	455	0	0	501	501
Norske obligasjonsfond	3 250	3 250	21 716	21 716	227	227	25 192	25 192
Utenlandske obligasjonsfond	0	0	20 365	20 365	0	0	20 365	20 365
Opptjente ikke forfalte renter	7	7	32	32	1	1	40	40
Norske sertifikater	432	432	2 167	2 167	0	0	2 599	2 599
Utenlandske sertifikater	0	0	456	456	0	0	456	456
Opptjente ikke forfalte renter	4	4	15	15	0	0	19	19
Sum rentebærende verdipapirer	10 710	10 710	98 715	98 715	228	228	109 653	109 653
Norske utlån og fordringer	947	947	5 794	5 794	40	40	6 781	6 781
Utenlandske utlån og fordringer	349	349	7 993	7 993	74	74	8 415	8 415
Sum utlån og fordringer	1 296	1 296	13 786	13 786	113	113	15 195	15 195
DERIVATER								
Renteswapper	650	650	84	84	0	0	733	733
Aksjeopsjon	0	0	133	133	0	0	133	133
Valutaterminer	0	0	112	112	1	1	113	113
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	650	650	329	329	1	1	980	980
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	59	59	12 499	12 499	0	0	12 559	12 559
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	12 721	12 721	324 395	324 395	1 355	1 355	338 471	338 471
FORPLIKTELSE								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	385	385	0	0	385	385
Valutaterminer	143	143	6 758	6 758	18	18	6 919	6 919
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	143	143	7 143	7 143	18	18	7 304	7 304
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 444	3 345	0	0	0	0	3 444	3 345
Fondsobligasjonslån	1 644	1 644	0	0	0	0	1 644	1 644
Sum ansvarlig lånekapital mv.	5 088	4 989	0	0	0	0	5 088	4 989
FORPLIKTELSE TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Norske call money ¹	0	0	23	23	3	3	26	26
Utenlandske call money ¹	563	563	249	249	13	13	825	825
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	563	563	272	272	16	16	851	851

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

Note 10 Leieavtaler

MILLIONER KRONER	31.03.2023
BRUKSRETTEIENDELER	EIENDOM
Inngående balanse 01.01.	865
Avskrivninger	-27
Utgående balanse 31.03.	838

MILLIONER KRONER	31.03.2023
LEIEFORPLIKTELSE	EIENDOM
Inngående balanse 01.01.	920
Avdrag	-24
Utgående balanse 31.03.	896

MILLIONER KRONER	1. kvartal 2023
	EIENDOM
Rentekostnader leieforpliktelse	5
Rentekostnader leieforpliktelse	5

Note 11 Forpliktelse

MILLIONER KRONER	31.03.2023
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	13 107
Forskuddstrekk pensjonsordning	477
Leverandørgjeld	168
Derivater	7 304
Gjeld til kredittinstitusjoner	851
Forpliktelse i forbindelse med direkte forsikring	1 118
Øvrige forpliktelse	147
Sum forpliktelse	23 172

Note 12 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør

31.03.2023 MILLIONER KRONER					Relaterte beløp som ikke er presentert netto		
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balansført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp
EIENDELER							
Finansielle derivater	980	0	980	-197	-831	0	220
Sum	980	0	980	-197	-831	0	220
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER							
Sum eiendeler kollektivporteføljen	329	0	329	-196	-260	0	133
Sum eiendeler selskapsporteføljen	650	0	650	0	-563	0	87
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	1	0	1	-1	-8	0	0
Sum	980	0	980	-197	-831	0	220
GJELD							
Finansielle derivater	7 304	0	7 304	-197	-205	-5 980	1 067
Sum	7 304	0	7 304	-197	-205	-5 980	1 067
PORTEFØLJEFORDELT GJELD							
Sum gjeld kollektivporteføljen	7 143	0	7 143	-196	-57	-5 980	910
Sum gjeld selskapsporteføljen	143	0	143	0	-128	0	143
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	18	0	18	-1	-21	0	14
Sum	7 304	0	7 304	-197	-205	-5 980	1 067

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i KLP; hvilke muligheter KLP har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Notene viser derivatposisjoner i balansen, samt en ytterligere tabell med tilsvarende informasjon sortert på de ulike porteføljene i selskapet.

Note 13 **Kapitalkrav**

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på actuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. Kapitalgruppe 2 består av ansvarlige lån og ikke-innbetalt supplerende kapital. Fra og med 30.09.2022 regnes også risikoutjevningfondet som ansvarlig kapital i kapitalgruppe 2. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 % av foretakets premiereserve. Kapital som kan medregnes i kapitalgruppe 2 er begrenset oppad til 50 % av kapitalkravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvensgrad 316 % som er godt over foretakets mål om minst 150 %. Med det midlertidige fradraget er solvensgraden 316 %.

	31.03.2023
SOLVENSGRAD	316 %
MILLIARDER KRONER	31.03.2023
FORENKLET SOLVENS II BALANSE	
Eiendeler, bokført	741
Merverdier HTF/lån og fordringer	-12
Merverdier øvrige utlån	-1
Øvrige mer/mindreverdier	0
Utsatt skattefordel	0
Sum eiendeler etter solvens II	728
MILLIARDER KRONER	31.03.2023
FORENKLET SOLVENS II BALANSE	
Beste estimat	643
Risikomargin	12
Ansvarlige lån/fondsobligasjonslån	5
Andre forpliktelser	25
Utsatt skatteforpliktelse	0
Sum forpliktelser etter solvens II	686
Eiendeler minus forpliktelser	42
- Utsatt skattefordel	0
- Risikoutjevningfond (kapitalgruppe 2 fra og med 30.09.2022)	-5
+ Fondsobligasjonslån	2
Basiskapital - kapitalgruppe 1	39
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	39
Ansvarlige lån	3
Risikoutjevningfond (kapitalgruppe 2 fra og med 30.09.2022)	5
Basiskapital - kapitalgruppe 2	8
Supplerende kapital	13
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	13
Fradrag for maks. kapital i gruppe 2	-14
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	7
Utsatt skattefordel	0
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0
Tellende ansvarlig kapital under Solvens II	47
Markedsrisiko	7
Diversifisering markedsrisiko	-2
Motpartsrisiko	0
Forsikringsrisiko	15
Diversifisering forsikringsrisiko	-3
Diversifisering generelt	-3
Operasjonell risiko	3
Tapsabsorberende evne til utsatt skatt	-2
Solvenskapalkrav (SCR)	15
Det lineære minstekapitalkravet (MCR_lineær)	5
Minimum	4
Maksimum	7
Minstekapitalkravet (MCR)	5
Solvensgrad	316 %

Kontaktinformasjon

KLP

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap

Pb. 400 Sentrum, 0103 Oslo

Organisasjonsnr.: 938 708 606

Besøksadresse

Dronning Eufemias gate 10, Oslo

klp.no

Tlf: 55 54 85 00

klp.no/kontakt